

TURİZM SEKTÖRÜNDE TURİSTİK TESİSLERİN YERİ,
MİMARİ TASARIM AÇISINDAN TEMALİ TURİSTİK
TESİSLER VE KKTC'DE TEMALİ OTEL
UYGULAMALARINDA BİÇİM

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

SHAYMA FAEQ ABD-ELRAHIM RADWAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Lefkoşa, 2019

TURİZM SEKTÖRÜNDE TURİSTİK TESİSLERİN YERİ,
MİMARİ TASARIM AÇISINDAN TEMALİ TURİSTİK
TESİSLER VE KKTC'DE TEMALİ OTEL
UYGULAMALARI

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

SHAYMA FAEQ ABD-ELRAHIM RADWAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Lefkoşa, 2019

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum "Turizm Sektöründe Turistik Tesislerin yeri, Mimari tasarım açısından Temalı Turistik Tesisler ve KKTC’de Temalı Otel Uygulamaları" başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Prof Dr. Harun Özer’in sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, deneyleri/analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

İsim, soyisim:

İmza:

Tarih:

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam süresince bana, başta tez konumu belirlememde, çalışmam için her zaman ihtiyaç duyduğumda, bilimsel görüşleriyle yol gösteren ve yönlendiren, önerilerini ve görüşlerini hiçbir zaman esirgemeyen, bilgi ve tecrübelerini sınırsız paylaşan değerli hocam Prof Dr Harun Özer'e teşekkürlerimi sunarım.

Hoşgörü ve sabırla, maddi, manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, ilgi ve destekleriyle hayatımın her döneminde yanımda hissettiğim aileme sonsuz teşekkür ederim.

Annem ve babama...

ÖZET

Turizm, yirminci yüzyılın ikinci yarısından sonra hızla gelişerek günümüzde makro-ekonomik bir sektör olmuştur.Çalışmada öncelik bu sektörü tanımaya ve tanımlamaya yer verildi. Turizm sisteminin sistemler açısından analizi yapıldığında çok karmaşık ve karşılıklı ilişkiler içinde olan birçok ögesini bünyesinde taşıdığı görüldü.Sistemdeki amaç Turiste kaliteli hizmet sunma olduğu belirlendi.Bu hizmeti yapabilmek için kaynaklar, turizmi turizm yapan ögeler, turizmi etkileyen maddi ve manevi çevre ile yönetimi incelenerek değerlendirildi.Turizmin bileşenleri (öğeleri) olarak turizm yatırımcıları, tur operatörleri, turistik tesisler, Turizm işletmecileri, ulaşım, haberleşme, Turizm hukuku olarak belirlendi.

Çalışma konumuz olan oteller turizmin ayrılmaz parçası olan Turistik tesisler içinde yer aldığı tesbit edilerek inceleme alanına alındı.Oteller genel anlamı ve tanımı ile konaklama tesisi olarak literatürde yer aldığı görüldü.Otel, günümüzde turistik tesisler içinde bir konaklama türü olarak yer almaktadır.Hukuksal değerleri içinde sınıflandırılıp türleştirilmiştir.

Tarihsel süreç içinde konaklama tesisleri başlangıcı olan hanlardan otellere geçmede ki panoraması çıkarılmaya çalışıldı.Bu panoramada önemli turizm olayı ve tesislerin mimari örneklerine yer verildi.

Otel mimari tasarımında son aşama olan temalı otellerin tasarımı etkileyen nedenler ve sonuçları olan temalı otellerden önemli bulduğumuz uygulamalarla, bu mimari akımın KKTC'ye yansıyan örneklerine yer verildi.

Son olarak otel mimari tasarımında, cephelere yansıtılan mimari üslupların eklenti olduğu kanısına varıldı.Temalı otel mimari tasarımında ve bilhassa biçim de yüzeysel olmayan yapısal bir değişimin hakim olduğu kanısına varıldı. Otel kitlesine süs unsuru olarak cepheye önem veren anlayışın yerine, otel kitlesine verilen biçim ön planda tutarak tasarım geliştirilmekle olduğu görüldü.

Bu felsefi düşünüyü etkileyen nedenler; turizmin dinamik yapısı, turistik tesis işletmecilerinin pazar kaygısı, turistlerin yenilikçi mekanda yaşama isteğinin olduğu tesbit

edildi.Mimari tasarımcı olan mimarlar, bu istekleri senaryolaştırarak tasarımlarını yapmaları sonucu Temalı otel tasarımı akımını başlattığı kanısına varıldı.

Anahtar kelimeler: Turizm; temalı oteller; turistik tesisler; mimari tasarım; sistem; biçim

ABSTRACT

After the second half of the twentieth century tourism has been developed rapidly and nowadays became a macro-economic sector. In this study the definition of this sector was given. In the analysis of the tourism system in terms of systems shows that it involves a lot of things that are very complicated and interrelated. The purpose of this system has been constructed to provide high quality service to the tourist. To do this type of service, it is needed to examine all the requirements like; tourism materials, environmental factors affecting tourism and management. Touristic components (items) were specified as tourism investors, tour operators, tourist facilities, tourism operators, transportation, communication, tourism law.

Our subject is Hotels which are an integrated part of tourism and touristic facilities are examined in this study. The general meaning and definition of hotels in literature as the accommodation facilities. Nowadays hotel is classified as a type of accommodation in touristic facilities and is evaluated as a legal type.

The historical development of the accommodation from hans to hotels is shown as tabulated. In this table important tourism events and architectural examples of the facilities were given. The last model examples of the hotel architectural design are theme hotels which the factors affects these design and theme hotel applications that we consider important, the trend which reflect this design in TRNC are given.

Finally, it was concluded that the architectural design of the hotel is an extension of the architectural styles reflected in the facade. The architectural design of theme hotels and in particular in the form that a non-superficial structural change prevailed.

The reasons affecting this philosophical thinking are; the dynamic nature of tourism, the management concerning the tourist facility, and the innovative and curious structures of tourists. Architects who are architectural designers, scripted this requests and result of their design are started the trend of the Theme Otel design.

Keywords: Tourism; theme hotels; accommodation facilities; architectural design ;system; form

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
İTHAF.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR.....	xi

BÖLÜM 1: GİRİŞ.....	1
1.1 Çalışmanın Amacı.....	3
1.2 Çalışmanın Kapsamı.....	3
1.3 Çalışmada Uygulanan Yöntem.....	4

BÖLÜM 2: TURİZM VE TURİSTİK TESİSLERİN TARİHSEL SÜRECİNE KISA BAKIŞ

2. Turizm ve Turistik Tesislerin Tarihsel Sürecine Kısa Bakış	5
---	---

BÖLÜM 3: TURİZM SEKTÖRÜNDE TANIMLAR VE KAVRAMLAR

3.1 Turizm kavramı ve tanımı	8
3.1.1 Turizm kavramı.....	8
3.1.2 Turizmin tanımı.....	8
3.2 Turist kavramı ve tanımı.....	11
3.2.1 Turist kavramı.....	11

3.2.2 Turistin tanımı.....	11
3.2.3 Turistin çeşitleri.....	11
3.3 İnsanları Turistik Hareketlere Yönelten Sebepler.....	12
3.3.1 Turizm türleri.....	13
3.4 Turizmde Ekonominin Yeri.....	16
3.4.1 Günümüzde turizm ekonomisi.....	16
3.4.2 KKTC’de turizm ekonomisinin durumu.....	17

BÖLÜM 4: TURİZM SEKTÖRÜNÜN SİSTEMLER ARACILIĞI İLE ANALİZİ, TURİSTİK TESİSLERİN SİSTEMDEKİ YERİ VE NİTELİKLERİ

4.1 Turizm Sektörünün Sistem Açısından Analizi.....	19
4.2 Turistik Tesislerin Sistemdeki Yeri.....	23
4.2.1 Turistik tesislerde mimari tasarım.....	23
4.2.2 Turistik tesislerde mimari tasarım.....	26

BÖLÜM 5: TURİZM TESİSLERİN MİMARİ TASARIMINDA BİÇİMİN ÖNEMİ VE TEMALİ TURİSTİK TESİSLER

5.1 Temalı Oteller	32
5.2 Temalı turistik tesislerin ortaya çıkışı.....	34
5.3 Dünyada İlk Temalı Otel.....	35
5.4 Mimari Üsluplara Göre Tasarlanmış Oteller.....	37
5.5 Dünyada Temalı Otel Örnekleri.....	40
5.6 Temalı Otellerin Turizme ve Turiste Etkisi.....	44

BÖLÜM 6: KIBRIS ADASINDA TURİZM

6.1 Kıbrıs Adası.....	45
-----------------------	----

6.2 Kıbrıs Adasında Turizm.....	46
6.3 KKTC’de Turizm ve Turistik Tesisler.....	47
6.3.1 KKTC turizminde durum.....	47
6.3.2 KKTC’de turistik tesislerde durum ve örnekler.....	48

BÖLÜM 7: KKTC'DE TURİSTİK TESİSLER

7.1 Bafra Bölgesi.....	55
7.1.1 Nuhun Gemisi Deluxe Otel.....	57
7.1.2 Kaya Artemis Otel.....	58
7.2 Girne’de temalı oteller.....	61
7.2.1 Kaya Palazzo Resort & Casino.....	62
7.3 KKTC’de bulunan temalı otellerin karşılaştırılması.....	63

BÖLÜM 8: SONUÇ.....	64
----------------------------	-----------

KAYNAKÇA.....	67
----------------------	-----------

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1: Turizm sisteminin halata benzetilmesi.....	20
Şekil 6.2: Kıbrıs haritası.....	45
Şekil 6.3: 1974 yılında Maraş bölgesi	46
Şekil 7.4: Bafra Turizm bölgesinin planı	55
Şekil 7.5: Girne haritası.....	61

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1: Turizm ve turistik tesislerin tarihsel gelişim.....	7
Tablo 5.2: Mimari Üsluplara göre Tasarlanmış Oteller.....	37
Tablo 5.2: Dünyada tematik otel örnekleri.....	40
Tablo 5.3: Dünyada tematik otel örnekleri.....	41
Tablo 5.4: Dünyada tematik otel örnekleri.....	42
Tablo 5.5: Dünyada tematik otel örnekleri.....	43
Tablo 6.6: Girne’de bulunan 5 yıldızlı oteller	48
Tablo 6.7: Lefkoşa’da bulunan 5 yıldızlı oteller	52
Tablo 6.8: Gazimağusa’da bulunan 5 yıldızlı oteller.....	54
Tablo 7.9: Nuhun Gemisi Deluxe Otel.....	57
Tablo 7.10: Kaya Artemis Otel.....	58
Tablo 7.11: Kaya Palazzo Resort & Casino.....	62

KISALTMALAR

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Turizm, seyahat (voyage) etme, yeni yerleri görme, kültürleri tanımadan başlayarak, günümüzde hizmet üreten ekonomik bir sektöre isim ve anlam veren bir kavram durumundadır. Turizmin anlamı için birçok tanımlama yapılmaktadır. Bu tanımlamalar ileri bölümlerde geniş bir çerçeve içinde verilecektir. Turizm üzerinde yaptığımız tüm araştırma, literatür, gözlem ve bilimsel çalışma sonucunda; girdiğimiz 21.yy'da uluslararası ve hatta uzaya açılarak hizmet üreten "makro ekonomik sistem" olduğunu görmekteyiz. Turizmin özünde seyahat eden insanlara, yollarda, konaklamada, yeme-içme ve eğlencede hizmet sunmak esas amaçtır. Turizmi sektör (bölüm, parça, kısım) olarak incelendiğinde ve analizinde, insan eksenli tüm sektörlerle bire bir ilişki içinde olduğu görülmektedir. Bu ilişki dünyadaki diğer sektörler içinde geçerlidir. Örneğin hediyelik eşya sektörü veya dokuma sektörü gibi.

Holistik (bütüncül) bir bakış açısı ile turizmi inceleme alanımıza aldık. Bu bakış açısı ile turizm olgusuna sistemler yaklaşımı (system analysis) aracılığı ile analiz ederek konumuzu ilgilendiren mimari tasarımın yerini belirleyerek yorumlamaya çalışacağız. Sistemin en kısa ve anlamlı tanımı "karşılıklı ilişkiler içinde etkilenecek amaca yönelen öğeler toplumuna sistem denir" (Berköz, 1975).

Çalışmada sistemler yaklaşımı (system analysis) uygulanacaktır.

Basit bir sistemin şemasını şu şekilde verebiliriz;

- Sistemin amacı: Turiste en konforlu bir şekilde hizmet sunmaktır.
- Sistemin kaynakları: Sistemin bileşenlerini ayakta tutan maddi varlıklardır.
- Sistemin bileşenleri: Sistemi bütünleştiren organların tümü
- Sistemin çevresi: Doğal ve yapay çevre ile hukuksal değerler, kültürel ve sosyal çevresidir
- Sistemin Yönetimi: Sistemi kurmak, çalışma modelini yapmak, ana ve amaçları saptamak ve yürüterek denetlemek

Turizmin analizini bu sistemi uygulayarak yapmaya çalışacağız. Sisteminin amacı Turizmdir. Bu bölümde turizmin ne olduğunu ve tanımı, tarihsel gelişimi ve turistin durumu verilmeye çalışacaktır.

Turizm sisteminin kaynakları; Maddi kaynaklar, işgücü, enerji, finansal kaynaklardır. Kaynaklar, sistemin işlemesi için gerekli olan faktörlerdir.

Turizm sisteminin Bileşenleri; Turizm yatırım kurumları, Turizm organizasyon kurumları, tur operatörleri, turistik konaklama tesisleri, haberleşme ve ulaşımıdır

Turizmin yönetimi; Ülke çapında Turizm yönetim kurumu, Turizm bakanlığı ve devlet planlama teşkilatıdır. Özelde ise Turizm şirketlerinin özyönetimleridir.

Sistemi bütünleştiren ögeler incelenerek edinilen bilgiler konular içinde verilecektir. Tez konumuz olan Temalı otellerin yeri sistemin bileşeni (organı) olan Turistik tesislerdir. Turizm olayının incelenmesi için oluşturduğumuz sistemde, mimarlık alanına direkt olarak giren turistik tesisler üzerinde çalışılacaktır. Bu ögede sınırlarını ve kapsamını verdiğimiz mimari form üzerinde ağırlaşarak yorumlar yapılacaktır.

Turistlerin talep ve beklentilerinin yenilenerek şekillenmesi, turistik tesislerde mimari değişimlerin yaşanmasına sebep olmaktadır. Turistik tesisler, turistlerin konaklama ihtiyaçlarını sağlayan, bu hizmetin yanında, yeme-içme, spor ve eğlence ihtiyaçları için yardımcı ve tamamlayıcı birimleri de bünyelerinde bulundurabilen mekanlar toplumdur. Turistlerin istek ve ihtiyaçları sürekli değişmesi farklı turizm türlerinin ortaya çıkmasıyla birlikte, konaklama işletmelerinde mimari değişimlerin yaşanmasına da etki etmektedir. Otellerde yeme-içme ve eğlence ihtiyaçlarının yanında, turistleri cezbedecek mekanlar tasarlamak için tesislerin görsel unsuru da önemli hale gelmektedir. Tasarımda kültüre dayalı mimari bir konsept veya tema işleme ihtiyacı duyulmaktadır. Turistik işletmelerde böyle bir olguyu talep etmektedir. Bunun sonucunda ortaya 'Temalı otel' kavramı çıkmıştır. Turist ihtiyaçları doğrultusunda bilhassa otel tasarımında, farklı temalar kullanılmaya başlanmıştır. Örneğin otel, tarihi esere veya bir gemiye benzeterek tasarlanmaktadır. Otellerde giderek farklı temalar kullanılması sebebi, "işlevsel değerlerin duygusal ve görsel imajlarla zenginleştirilerek" sunulmasıdır diyebiliriz. Bunun sonucunda tatil anıları artık turistler için

tatilin ötesinde duygusal ve kültürel bir anlam kazanmaya başlamıştır. Temalı turistik tesisler diğer turistik tesislerden farklı olarak sadece yeme-içme, spor ve eğlence ihtiyaçlarının ötesinde, konakladıkları ülkenin tarih ve kültürünü de turistlere tanıtmayı amaçlamaktadır. Temalı oteller, diğer turistik tesislerden farklı bir tatil anlayışı organize ederek turistlere o ülkenin sosyal-kültürel yapısını yansıtmaktadır. Mimar,tarihi simgeleri tema olarak kullanması neticesinde; bu otelde konaklayacak olan turistlerin o ülkenin tarihi eserlerini ve kültürünü tanımış oldukları varsaymaktadır. Tasarımcı mimarlar tasarımlarında fonksiyonel olmasının yanında formu öne alarak binanın sanatsal çekiciliğini sağlayan formu elde eden teknolojiyi de beraberinde tasarlamaktadırlar. Turizm tesis tasarlayıcı mimarlar, turizm sektörünün bileşen ögesi olarak turizmdeki değişim, gelişim ve yenilikleri takip etmek durumundadırlar.

1.1 Çalışmanın Amacı

Turizm için kurduğumuz sistemin Turizmin bileşenlerinde (organları) yer verdiğimiz turistik tesislerin tasarımı, planlama, proglamlama ve uygulamaları inşaat sektörü içinde oluşmaktadır. Bu çalışmada mimari ürün olan ve turizme hizmet veren binalar kompleksinin biçimsel yapısının, tasarımını incelemek ve yorumlamak amaçlanmıştır.

1.2 Çalışmanın Kapsamı

Çalışma,turistik tesis olarak ele aldığımız binalar kompleksinin mimarisini sistematik incelemede Vitruvius'ten gelerek günümüzde de geçerliliğini gördüğümüz mimari yapının üç ögesi olan fonksiyon-teknoloji-form (biçim)'dan yalnızca formu (biçim) kapsamaktadır. Mimari tasarım ürünü olan binaların biçimlenmesi, mimarlık tarihi boyunca önemini korumuştur. Sanat açısından görsel sanatlar bölümünde yer alan mimari yapının biçimi, üsluplar tarihinde oluşturmuştur. Bu çalışmada mimari yapının diğer iki önemli ögesi olan fonksiyon ve yapım teknolojisi araştırma kapsamına alınmamıştır. Sanatsal ve estetik yönünün düşünsel felsefesinin yorumuna yer verilmiştir.

1.3 Çalışmada Uygulanan Yöntem

Çalışmada analitik bir düşünce içinde "sistem analizi" yöntemi uygulanmıştır. Sistem analizi edilmiş- ağırlıklı olarak literatür çalışması yapılmıştır. Alan çalışması olarak Ada'da uygulanan temalı otellere yer verilerek incelenmiş ve fotoğraflarla tesbit edilmiştir.

BÖLÜM 2

TURİZM VE TURİSTİK TESİSLERİN TARİHSEL SÜRECİNE

KISA BAKIŞ

Tez konumuz mimari tasarımda biçim (form) üzerinde çalışma kapsamına karşın içerik olarak turizm ve turizm tesislerinin süreçteki gelişimini incelemekte amaçlanmaktadır. Bu uzun süreçte turizm sistemi ve onun bileşeni olan turistik tesislerin gelişimine kısaca yer vereceğiz. Tüm canlı varlıklarda (bitkiler hariç) hareket etme, yer değiştirme niteliklerinde evrimleştiğini görmekteyiz. Bunlardan insanların yer değiştirme organı ayaklardır. Yaşam boyunca bireysel veya kitle olarak devamlı yer değiştirmektedirler. Ancak Sümerlerin tekerleği icat etmeleri sonucu bu değişimi hızlandıran bir araç olup seyahat ve turizmin başlangıcı sayabiliriz. Bu tekerleğin araba olarak araca dönüşmesini ve toplumlar arasında mal takası yapılırken yol kenarlarında konaklama tesisleri oluşturmuştur. İlk konaklama tesisleri olarak yorumlanmaktadır. Yine ilk çağlarda ve bilhassa aşağı Mezopotomya, Anadolu ve Yunanistan ile Akdeniz çanağı toplumları bu hareketliliği turizme dönüştürmüştür.

İlk çağlarda büyük imparatorluk kurarak devlet yönetimini şekillendiren Romalılar en çok seyahat eden toplum olmuştur. Seyahat edenler için izlenecek yolları konaklama yerlerini ve uzaklıklarını işaretleyen yol haritaları yapmışlardır. İlk olarak zevk ve görmek için turistik seyahat eden Romalılardır diyebiliriz. Hatta imparator Julius Sezar'ın amacı; savaşarak imparatorluğa toprak kazandırmak olmasına rağmen "Geldim, gördüm, yendim" diyerek zaferlerini senatoya sunmuştur. Romalılar yol boyunca güvenli hanlar, tavernalar yaparak seyahatin gelişmesini sağlamışlardır. Romanın hristiyanlık döneminde seyahat eden yolcuların konaklama ve yiyecek içecek gereksinimlerini turistik tesis olarak niteleyeceğimiz manastırları gösterebiliriz (Yıldız, 2011).

Ortaçağın en önemli seyahat hareketleri; İslamın hızlı yayılmasına paralel olarak her yıl birçok insan Mekke ve Medine'yi ziyaret etmektedir. Bunun yanında Haçlı seferleri sürecinde Kudüs'ü almak için kitlesel hareketler oluşmuştur. Yeni çağda Rönesans (Bilim,

sanat ve dinde reform hareketi) kültür turizmini yaratmıştır diyebiliriz. MS 1300'lerden başlayan bu hareket İtalya, Fransa ve İngiltere gibi ülkelerde oluşan çağdaş eğitim kurumları (Üniversiteler) kuzey ve doğu Avrupa'dan öğrencileri toplamakta onları barındırmak için pansiyonlar turistik tesis olarak nitelendirilmektedir. Bütün bu oluşumlarda henüz turizm kavramı oluşmamakta konaklama tesisi olarak oteller yerine pansiyon olarak konuta bir oda verilmektedir (Turizm bakanlığı, 2009).

Anadolunun Türkler tarafından yurt edinme sürecinden M.S (1071) başlamak üzere, Anadolu'da oluşan tarihsel yol ağları üzerinde hanlar ve kervansaraylar inşa etmişlerdir. Doğuyu batıya bağlayan İpek yolu, bu konuda önemli karayolu bağlantısı olmaktadır. Bu yol üzerinde korunaklı büyük hanlar ve kervansaraylar yapılmıştır. Seyahat edenlere ve ağırlıklı olarak ticaret yapanlar için oluşturulan bu yollar üzerinde günümüz konaklama tesislerinin yerini tutan han ve kervansaraylar "Turistik tesis" olarak nitelendirebiliriz.

Tasarım ve inşalarında görsellik (biçim) ön planda tutulmuştur.

1700'li yıllar ve sanayi devrimine giriş ile buhar gücünün motora dönüşümü, kara ve deniz ulaşımında da devrim yaratmış ve bilhassa kitle ve tekel seyahatler ucuzlamıştır. Aynı zamanda şehirleşmenin başladığını kırsal ve tarımla uğraşan insanların daha çok kazanç temin edilen hizmet ve mal üreten fabrikaların olduğu kentlere kaymaya başlamıştır. Bu kitlesel hareketlilik Avrupa ve İngiltere'de yoğunlaşmıştır. Buna paralel olarak seyahatlerin turizme dönüştüğünü ve seyahat acentaların kurulduğunu görüyoruz. En önemli ve dönüm noktası olarak kabul edilen İngiltere'de Thomas Cook'un 1841'de kurduğu seyahat şirketinin Leishester-Loughborough kentleri arasında trenle 570 yolcu taşıması ilk Tur düzenlemesi olmuştur. Bununla beraber denizler arası ticari ve seyahatin artışı, karada uzak doğuyu Avrupaya bağlayan İpek yolu konaklama tesislerinin gündeme getirmiştir (Yıldız, 2011).

Avrupa, Anadolu ve Amerika'da gelişen bu turistik olay ve tesislerin önemli olarak bulduklarımızı bir tablo ile vermeye çalışacağız. Bu tabloda kronik bir süreçte zamanı geniş aralıklı tutarak süreklilik sağlanmıştır. Her süreçteki turizm olayı ve onun getirdiği turistik tesislerden örnekler verilecektir.

BÖLÜM 3

TURİZM SEKTÖRÜNDE TANIMLAR VE KAVRAMLAR

Günümüzde Turizm, ekonomik açısından "ekonomik sektör " olarak ülkesine katma değer kazandıran bir sistem olarak gelişmektedir. Bu bölümde insanlığın varoluşundan günümüze kadar geçen süreçte, seyahatle yer değiştirme ve konaklama olayının kavramı ve tanımı için yapılan çalışmalara yer verilecektir.

3.1 Turizm kavramı ve tanımı

3.1.1 Turizm kavramı

Turizm uluslararası bir kavram olarak son şeklini alması onsekizinci yüzyılın başlarında organize edilen seyahatlerle gündeme geldiği görülmektedir. Ülkelerinden gezmek, görmek, eğlenmek amacıyla ülke dışına çıkarak, tekrar ülkeye dönme sürecini içeren bu harekete Latince'den alınan "Tornus" kelimesi kökünden üretilen "Tour" kelimesi ile kavramlaştırılmıştır. Bu dönemde kıta Avrupası dışından gelerek, kültür, eğitim, bilim, doğa güzelliklerini görmek, yaşamak için seyahat ve konaklama organizasyonları yapılmaya başlanmıştır. Bu turlardan en büyüğü ve organizasyonunu 1841'de İngiliz Thomas Cook düzenlemiştir. Bu gezilere (The Grand Europe Tour) Büyük Avrupa turu denilmektedir. Turizm kavramı daha sonraları gelişen ulaşım araçları ve toplumların zenginliği ile etkilenecek gelişmiştir. İlk kapsamlı kavramını Milletler Cemiyeti, 1937 yılında şöyle yapmıştır (turizmhaber, 2012): *"Yaşadığı yeri yirmi dört saatten fazla bir süre içinde terk eden kişi"*

3.1.2 Turizmin tanımı

Turizm bir sektör olarak gelişimini son iki yüzyılda yapabilmektedir. Ticaret ve ya sanayi gibi kökleri derine inen bir sektör olmadığı için tanımlanması, zamanın ulaşım araçlarına, seyahat etme amacına, ekonomiye, ticaret, sosyal, kültürel değişim ve gelişimine göre tanımlar yapılmıştır. Bu tanımlama çalışmasında çeşitli tanım ve yorumlara yer verilecektir. Turizmin tanımını bilim insanları ve kuruluşların yaptığı gibi aktarılacaktır. Turizmin özünde

insanların ülkeleri dışında ve ya ülkenin başka bölgelerine geçici bir süre seyahat etme ve oradaki yaşamlarını içeren bir aktivite yatmaktadır. Bu yaşam süreci içinde kendilerine veya kuruluşlarına ticari menfaat (çıkart) sağlamaksızın tüm yaşamı ilgilindiren eylemler ve organizasyonlara katılımlarını içermektedir. Bu yapısı ile Turizmin kendine özgü bir hukuku oluşmaktadır. Örneğin Türk toplumunun Anadoluya yerleşmesi sürecinde seyahat edenler için belirli aralıklarda Han ve kervansaray olarak konaklama tesisleri inşa ederek yönetimleri vakıf kaide ve kurallarına göre yönetilirken seyahat edenlerin hak ve sorumluluklarını yazılı hale getirilmiştir. Aşağıda önemli bulduğumuz tanımlara yer vermekteyiz.

Turizmin ilk tanımı 1905 yılında Guyer-Feuler tarafından *“artan hava değışikliğı ve dinlenme ihtiyacından doğan, sanat ve doğa güzelliklerini tanıma isteğıyle birlikte, gelişen ticaret ve sanayinin yanında kusursuzlaşan ulaşımalar birlikte ulusların ve toplulukların birbirini tanıma isteğinin ortaya çıktığı modern bir olay”* şeklinde yapılmıştır (Kozak, 2007). Bu tanımlamada sanayi devrimi sonucu oluşan kentsel yaşam ve Avrupada gelişen yollar ve kişisel zenginliklerin oluşturduğu hareket olarak tanımlanmaktadır.

Önemli bulduğumuz ve turizmin ekonomik yönünü ön plana çıkartan tanımını, 1910 yılında ekonomist Herman Von Schullar şöyle yapmıştır. *“Başka bir ülkeden, şehir ve bölgeden, yabancıların gelmesi ve geçici süre kalmalarıyla ortaya çıkan hareketin, ekonomik yönünü ilgilendiren faaliyetlerin tümüdür”*. Bu tanım çeşitli tartışmalara yol açmıştır. Bunun üzerine Pickard *“Turizmin ana fonksiyonunun ülkeye yabancı döviz kaynaklarının akmasını sağlamak ve turist harcamalarının ekonomiye yaptığı katkıları araştırmaktır”* demiştir (Kozak, 2007).

Görüldüğü gibi Herman Von Schullar ve Pickard, turizmi sadece ekonomik açıdan ele almışlardır. Onlara göre turizm, turistlerin ülkede bulundukları sürece yaptıkları mali harcamalarının ülkeye sağladıkları ekonomik gelirdir tanımı olmaktadır. Günümüzde turizm sektörünün ekonomik yönünün ne kadar önemli olduğu vizyonunu göstermektedir.

Turizmin bir başka tanımı Prof Dr.Kurt Krapf şöyle yapmaktadır. Uluslararası nitelikte ve özlü tarifi şöyledir. *“sürekli kalışa dönüştürmemek ve ticari amaçlı olmaması şartıyla kişinin yolculuk ve veya konaklamasından doğan olay ve ilişkelerin tümüdür”*.

Günümüzde turizm geniş anlamı ve sistem olarak tanımını Prof Casparda şöyle vermektedir. *“Turist, turistik işletmeler turizm organizasyonlarının oluşturduğu alt sistemlere ve bu alt sistemlerin ekonomik, sosyal, politik, hukuki, teknolojik ve ekolojiyle çevre ile olan ilişkilerine dayanan global bir sistemdir”* (Kozak, 2007).

Araştırma ve literatür çalışmalarımız sonucunda Turizm makro-ekonomik ve global bir sektör olduğu görüldü. Bu sektör biri biri ile etkileşen birçok sektörle bir sistem oluşturmaktadır. Yukarıdaki tanım bu yapıyı özlü olarak tanımlamaktadır.

Ayrıca uluslararası Turizm sözlüğü *“Zevk için yapılan geziler ve seyahatleri yapmak için gerçekleştirilen insan faaliyetlerinin tümüdür”* olarak vermektedir. Uluslararası Turizm Uzmanlar Birliği (AIEST) turizmin bu günkü durumunu daha özlü olarak şöyle tanımlamaktadır *“Yabancıların seyahat ve geçici veya devamlı asli kazanç elde etme faaliyeti için yerleşmeye dönüşmemek koşulu ile konaklamalarından doğan ilişkilerin ve olayların tümüdür”* (Kozak, 2007).

Bu tanımlama ülkeye Turist olarak girerek mülteci kimliği ile o ülkede sürekli kalmalarını önleyen hukuki yaptırımlarıda içine almaktadır. Ayrıca turistin yabancı ülkede hak ve sorumluluklarındadır içeren geniş kapsamlı bir tanım olmaktadır.

Görüldüğü gibi 20.yüzyılda oluşan turizm kavramı ve tanımı zamanın gereksinimlerine göre tanımlanmaktadır. Araştırmalarımın sonucunda; Turizm, kendine özgü bir sisteme sahip olup, Turizm sektörünü oluşturduğunu görmekteyiz. Turizm "Sistem" dir. Çünkü birçok öge (sektörler) karşılıklı etkileşerek Turizmin gereksinimlerini karşılamaktadır. Bu öğelerden birisi de turistik tesislerin tasarım ve inşasını sağlayan inşaat sektöründe yer alan mimarlık alanına girmektedir. Turizm sistemi sonuçta hizmet üreten ekonomik bir sektör olmaktadır.

Mimarlık, bu sektörün hizmet üretilen tesislerin (binaların) tasarım ve gerçekleştirilmelerinde sisteme girmektedir. Sonraki bölümde; Turizm sisteminin bileşeni (organı) olan Turistik tesislerin mimari tasarım anlayışları ve biçimsel olarak düşünüş ve felsefelerine yer verilecektir.

3.2 Turist kavramı ve tanımı

3.2.1 Turist Kavramı

Turist Fransızca kökenli olup, "touriste" teriminden gelir. İngilizce'de "tourist" biçiminde ifade edilir. Fransızca touriste "zevk ve merak için gezen kimse" sözcüğünden alıntıdır. Bu sözcük Fransızca tour "dolaşma, döngü" sözcüğünden türetilmiştir (Turizmhaber, 2012).

Görüldüğü gibi kelime anlamı geçici bir süre için (seyahatları sürecinde) insanlara verilen bir sıfat veya isim olarak uluslararası nitelik kazanmıştır.

3.2.2 Turistin tanımı

Turist kavramının tanımlanması da tıpkı turizm kavramı gibi geniş bir zaman dilimine sahiptir. Turist, sürekli yerleşme amacı olmaksızın ailevi ilişki, din, sağlık, eğlenme, dinlenme veya boş zamanlarını ticari olmayan amaçla seyahat eden insandır (Kozak, 2007).

Uluslararası nitelikte Turistin tanımı; o zamanki ismi olan "Milletler Cemiyeti " 1937 yılında Milletler Cemiyeti İstatistik Uzmanları Komitesi "*Devamlı oturduğu ülkenin dışında her hangi bir ülkeyi yirmi dört saatten az olmayan bir süre için ziyaret eden kişi Yabancı Turisttir*" diyerek nitelenmiştir.

Gelişen ve tanımlandığı gibi sektör olan turizmde hizmet edilen Turist'in tanımı giderek önem kazanmıştır. Mülteci ve sığınmacılar tarafından istismar edilmemesi için son uluslararası tanımı Birleşmiş milletler tarafından 1963 yılında Roma'da düzenlenen konferansta son şeklini almıştır. Tanım şöyle yapılmaktadır "*Turist, devamlı oturduğu ülke dışında, her hangi bir ülkede çalışma amacı dışında kalarak ziyaret eden kişidir*" (Kozak, 2007).

3.2.2 Turistin çeşitleri

Ayrıca turistleri üç kategoride toplamaktadırlar

1. Yerli turist: Kendi ülkelerinde dinlenme, eğlenme, gezme, kültürel aktivitelere katılanlara yerli turist denmektedir.
2. Yabancı turist: Yaşadığı ülke dışında herhangi bir ülkeye eğlenmek, dinlenmek, gezmek görme ve kültürleri anlama aktivitelerine katılanlara yabancı turist denmektedir.

3. Günübirlikçi: 24 saatten daha kısa süreli olarak bir yere seyahat eden ve konaklamayan turistlere günübirlikçi denir. Örneğin; Gemi ile Kuşadası'na gelip gündüz Efes'i gezerek akşam Türkiye'den ayrılan turistler ve gemi personeli günübirlikçi turist kabul edilirler (Turizm hareketleri, 2011).

3.3 İnsanları Turistik Hareketlere Yönelten Sebepler

İnsanlar görme ve merak itisi ile dünyayı keşfetme ve yeni deneyimler yaşamak için seyahat ederler. Örneğin sosyal yaşamda bir deyim vardır "Çok gezenmi bilir çok okuyanmı" sorusunun cevabı doğal olarak çok gezen bilir. İnsanlar seyahatleri sürecinde birçok şeyi yaşayarak, deneyerek öğrenir. İnsanların bu psikolojik yapıları onları seyahat etmeye iter. Seyahat eden insanlar yeni insanlarla tanışır, farklı kültürler tanır, farklı lezzetler dener, güzel yerler görür ve tarihi mekanları tanır. Bunlar insana hayat tecrübesi ve farklı bakış açıları kazandırır. Farklı bakarak sorunları çözmekte beceri kazanırlar. Seyahat eden insanların ufku açılır ve dünyaya farklı bir gözle bakarlar. Bu açıda turizm bir okuldur diyebiliriz. Turistler bu okulun öğrencisi olmayı hayal ederler.

Doğu dünyasından Evliya Çelebi, Batı dünyasından Marco Polo kişisel merakları ve seyahat etme iç güdülerini ile seyahat ederek, gezdikleri, gördükleri yerleri anlatan seyahatnameler yazmışlardır (Balta ve Altıntaş, 2012).

Bu iki örnek kişisel merakları nedeniyle seyahat ederek gördüklerini bildiklerini gelecek nesillere aktarmışlardır. İnsanları turizme seyahat ve gezme, görme, merakını doğuştan getirdiklerini göstermektedir. Günümüzde bu merak daha organize bir şekilde tetiklemektedir. İletişim araçlarının gelişimi, seyahat, yazı ve kitaplarının çoğalması, tv belgeselleri, turizm organizasyonu şirketlerinin reklamları insanlardaki gezme ve yeni yerler görme meraklarını pozitif yönde etkiledikleri görülmektedir.

3.3.1 Turizm türleri

İnsanları Turistik hareketlere yönelten içgüdüsel merak, gezmek, görmek, bilgi edinmek gibi etkinliğin karşılanması için, Turizmde çeşitli organizasyonlar düşünülmeye başlanmıştır. Günümüzde çeşitlenerek gelişen turizm türleri oluşmaktadır. Bu bölümde bu turizm türlerini inceleme alanımıza alacağız.

A-Kültür ve eğitim

B-Din

C-Dinlenme- Eğlenme

D-İş-Toplantı

E-Spor

F-Sağlık

G-Macera

H-Ziyaret,

I- Taklit ve Gösteriş

J-Kişisel Alışveriş

A-Kültür ve eğitim

Kültür, bir toplumun tarih boyunca ürettiği ve nesilden nesile aktardığı her türlü maddi ve manevi özelliklere denir. Kültür, maddi kültür öğeleri ve manevi kültür öğeleri olarak ikiye ayrılır. Bir toplumun Maddi Kültür Öğeleri: giysiler, binalar, vb. dir. Manevi kültür öğeleri: gelenek ve görenekler, inançlar, düşünce biçimleri vb. dir.

Kültür turizminde gidilecek ülkenin kültür değerlerini görmek ve incelemek üzere organize edilen Turizmdir. Toplumlara ait kültürleri tanımak birçok turist için seyahat sebebidir. Turistler, tarihi eserleri, müzeleri, mimari yerleri, sanatsal galerileri, heykelleri, müzik ve dans etkinliklerini, tiyatro gösterilerini, izlemek ve katılmak için başka ülkeleri ziyaret ederler. Turistler başka ülkelerin kültürünü tanıyarak farklı deneyimler kazanır. Örneğin KKTC'yi ziyaret eden turistlerin ülkenin yerel yemeklerini tatması, dini yapıları ve müzeleri gezip görmeleri gibi adanın kültürünü yakından inceleme ve yaşama imkanı bulurlar.

İnsanların kendilerini belli bir alanda geliştirmek, birşeyler öğrenmek ve kariyer yapmak için belli bir bölgeye veya ülkeye gitmelerine eğitim turizmi denir. Eğitim de bir seyahat sebebi olmaktadır. Yurdişına eğitim amacıyla gidilene yabancı turist denilmektedir. Örneğin ingilizce öğrenmek isteyenlerin İngiltere ve ABD'ye seyahat etmesi gibi... Örneğin KKTC üniversitelerinde eğitim yapmak için gelen yabancı sayısı 80.000 kişiyi bulmaktadır.

B-Din

Din, insanların ilahi bir güce inanmasıdır. İnsanların dini inançları gereği ziyaret etmeleri istenen yerlere düzenlenen organizasyonlardır. Müslümanların Mekke ve Medine'yi ziyaret etmeleri bu türe girmektedir. Üç ilahi dinde kutsal sayılan Kudüs, turizm açısından önemli bir şehirdir.

C.Dinlenme ve Eğlenme

Dinlenme ve eğlenme ihtiyacı seyahatin en önemli sebebidir. İnsanlar gezerek eğlenir ve dinlenir. Turizmin en önemli sebeplerinden biri olan dinlenme, eğlenme ve hoş vakitler geçirme özlemidir. Bunun yanında çeşitli festivallere katılma ve sportif aktiviteleri seyretme imkanına sahip olma gibi eylemler bu bölümde toplanmaktadır.

D-İş-Toplantı

Dünyada ekonomik ilişkilerin gelişmesi milyonlarca insanın iş nedeniyle seyahat etmesine sebep olmuştur. Örneğin meslek alanlarındaki yeni gelişmeleri izlemek isteyenlerin başka ülkeye seyahat etmesidir. Toplantı ve ya kongreye katılmak amacıyla başka ülkeye seyahat edilmesi turizm sebeplerindendir. Bu bölümde fuarların da turizme büyük katkıları bulunmaktadır.

E-Spor

Belli kurallar ve teknikler çerçevesinde gerçekleşen, insan bedeninin gelişmesine yararlı, eğlenmek ve yarışmak amacı da bulunan beden hareketlerinin tümüne spor denir. Spora ilgi duyan kişilerin istediği takımın spor karşılaşmalarını izlemek için bir yerden başka bir yere gitmeleri ve ya spor faaliyetlerine katılacak sporcuların başka bir ülkeye gitmesidir. Kitle turizmin en yoğun olduğu alan sportif aktivitelerin için oluşturulan organizasyonlardan biridir.

F-Sağlık

Turizmin önemli faktörlerinden biri tedavi ve sağlıktır. İnsanların sağlık ve güzellik için seyahat etmeleri tarihin en eski çağlarından beri vardır. Almanya, ABD gibi ülkelerde sağlık hizmetleri gelişmiş ve teknolojik donanımları iyi olduğu için tedavi amaçlı bu ülkelere gidilmektedir. Sağlık hizmetleri açısından kendi ülkesinden daha gelişmiş başka bir ülkeyi tercih edenler hastalar bulunmaktadır.

G-Macera

Macera turizmi; doğada faaliyet gösteren, risk taşıyan ve içerisinde özel beceriler gerektiren aktiviteler bulunduran bir turizm türüdür. Paraşütlü atlayış,rafting,kaya tırmanışı ve su altı dalışlar gibi bir çok olgu macera turizmdir.

H-Ziyaret

Akraba ve arkadaş ziyaretleri insanları turizme yönelten sebeplerdendir.

I-Taklit ve Gösteriş

Başka insanları taklit etmek ve modaya uymak için de seyahat edilmektedir. Ünlülerin ziyaret ettikleri yerleri görmek, bir filmin ve ya dizinin çekildiği mekanı görmek için yapılan seyahatler bu türe girmektedir. *Filmler ve dizilerde geçen mekanları görmek, oyuncularını görme ve tanıma isteği için yapılan ziyaretler turizmin bir parçası haline gelmeye başladı. Örneğin, Yüzüklerin Efendisi filmiyle Yeni Zelanda'da çekilmiştir. Film sayesinde Yeni Zelanda'da turist sayısının artmasına sebep oldu.*

J-Kişisel Alışveriş

Bir ülkede turistlerin ilgisini çekebilecek alışveriş imkanları turizm sebeplerindendir. Alışveriş amaçlı seyahat turları da bulunmaktadır. Örneğin İtalya'da bulunan Milano şehri dünyanın en ünlü moda şehridir. Milano'da semt pazarlarından butik mağazalara, outlet mağazalardan caddelere birçok alışveriş yerleri bulunmaktadır (Turizm hareketleri, 2011)

3.4 Turizmde Ekonominin Yeri

Turizm tanımlarında turizmin bir ekonomik sektör olarak tanımlandığını görmekteyiz. Bu bölümde kısaca, turizmdeki ekonomik durumu incelenecektir. Bu ekomomide turizm organlarından olan Turistik tesislerin yeri belirlenmeye çalışılacaktır.

Turizm en hızlı gelişen bir sektördür. Aynı zamanda milli hasılda (gelirde) en fazla gelir sağlayan ekonomik sistemdir. Bu sebepten dolayı dünya'daki birçok ülke turizm sektörüne önem vermektedir. Dünya genelinden en hızlı gelişen sektörlerden biri turizmdir. Turistik geziler, ziyaret edilen bölgelere gelir sağlamaktadır. Turizmin deniz yolları, uçak şirketleri, tur operatörleri, restoranlar, seyahat acenteleri, esnaflar gibi sektörle yakın ilişki içinde makro ekonomik bir olayı oluşturmaktadırlar.

Turizmi tanımlama bölümünde verildiği gibi Turizm, makro ekonomik bir "sistem"dir diyebiliriz. Yukarıda birçok girdileri olan bu ekonomik sistemde hizmet üretilen mekanlar olan Turistik tesislerin mimari tasarımları ve gerçekleştirilmelerini inşaat sektörünü yerine getirmektedir. Bu açıdan Turizm inşaat sektörüne dolayısıyla mimarlık alanı ekonomisine de finansal girdi sağlamaktadır.

3.4.1 Günümüzde turizm ekonomisinin istatistik değerleri

Bu bölümde turizm ekonomisinde oluşan istatistik bilgilere yer verilecektir. Son yirmi yıl içinde Turizm gelirleri ve Turist sayılarına bakmakta görülenler, turizmin ekonomik olarak sürdürülebilir olduğu görülmektedir.

BM Dünya Turizm Örgütü'nün açıkladığı son raporunda yer alan verilere göre 2017 yılında dünya genelinde seyahat eden turist sayısı % 7 oranında artış yaşanmıştır. Bu oran 2010 yılından bu yana son on yılda en yüksek turist sayısı olmuştur. Özellikle Akdeniz destinasyonların bu büyüme oranında önemli yeri var. Avrupa da ise turist sayısı 2016 yılına göre % 8 oranında artış yaşanmıştır. Afrika ülkeleri de 2017'de, 2016 yılına göre % 8 oranında artış gösterdi. Asya – Pasifik % 6 ve Amerika'da % 3 oranında artış yaşanmıştır. Ortadoğuda ise % 5 artış yaşanmıştır. Elde edilen verilere göre Afrika ülkeleri 2017 yılında

% 8 oranında artış göstererek 62 milyon turisti misafir etti. 2017 yılında Ortadoğu ülkeleri % 5'lik artışla 58 milyon turisti misafir etti (Turizm Ajansı, 2018).

Görüldüğü gibi Turizm makro ekonomiye sahip bir sektördür. Bu ekonomik sistemin girdileri işlemleri sonucunda üretilen mal Hizmet olmaktadır. Bu hizmetin en konforlu ve rahat, fonksiyonuna uygun yapılan yerlerin başında mekanlar (Turistik tesisler) gelmektedir. Bu açıdan mimarlık alanında mekanların tasarımı önem kazanmaktadır. Sürdürülebilir bir turizm ekonomisi için "yenilikçi tasarımlarla" turistik tesislerini inşa ederek devreye sokulması koşullanmaktadır.

3.4.2 KKTC' de turizm ekonomisinin durumu

Dünya turizmdeki ekonomik değerleri bir önceki bölümde verdik. Tez konumuz olan Turistik tesislerde yer alan Temalı otellere geçmeden önce KKTC'deki' turizm ekonomisinin son durumunu vermekteyiz.

KKTC turizm hareketlerinin yoğun olduğu bir bölgede yer almakta, tipik akdeniz ikliminin görülmesi, doğal plajları, berrak ve temiz kıyıların bulunması, tarihi ve kültür değerleri ve turistik konaklama tesisleri ile turizm açısından büyük bir avantaja sahiptir. Turizm sektörü KKTC'ye kazandırdığı gelir itibarıyla ilk sırayı almaktadır. KKTC'de inşa edilen yeni turistik tesisler turizm gelirini artmasını sağlamıştır. KKTC'de eğitim turizminin ülke ekonomisine katkısı büyüktür.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Turizm ve Çevre Bakanlığı istatistiklerine göre; KKTC turizmi 2016 yılında hızla gelişmiştir. Son on yıla bakıldığında konaklayan kişi, yolcu, ve yatak sayılarında en yüksek rakam 2016 yılında gerçekleşmiştir (Kendirci, Sin, & Darbaz, 2016).

KKTC'de 2015 yılında turizm sektörünün büyüme hızı yüzde 6,1 olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında ise bu sayı artmış ve yüzde 6,5 oranla istatistiklerde yerini aldı. Kuzey Kıbrıs'ın turizm geliri 2015 yılında 697,7 milyon Dolar iken bu sayı 2016 yılında yükselmiş ve 739,4 milyon Dolara ulaşmıştır (Kendirci, Sin, & Darbaz, 2016).

KKTC uyruklu yolcular hariç ülkeye giriş yapan toplam yolcu sayıları incelendiğinde; 2017'de 2016 yılına göre yüzde 9,07 artış yaşanmış ve yolcu sayısının 1 milyon 734 bin

330 kişiye ulaşmıştır. 2017’de gerçekleşen bu rakam, KKTC’de son 14 yılın en yüksek gelen yolcu sayısı olarak istatistiklerde yerini alıyor (Kıbrıs Gazetesi, 2018).

Turistik tesislerde 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 20,30 artışla 1 milyon 112 bin 86 kişinin konaklamıştır. Bu rakamın yüzde 31 paya sahip olan yabancılardan yüzde 12,90 artış oranı yaşanırken, yüzde 64 paya sahip olan TC vatandaşlarının oranının ise yüzde 14,30 düştüğü tesbit edildi (Kıbrıs Gazetesi, 2018).

Yükseköğretim Sektörünün KKTC ekonomisinde büyük bir öneme sahiptir. Yüksek ğretim sektörünün 2014-2016 yılları arası KKTC ekonomisine katkısı düzenli bir şekilde artmıştır. 2014 yılında yükseköğretim sektörünün 589.8 milyon Dolar ile bteye katkı sağlarken bu rakam 2015 yılında 636.2 milyon Dolara çıkmış, 2016 yılında ise 694.8 milyon Dolar ile bteye katkı sağlamıştır. Bu sayılardan yükseköğretim sektörünün KKTC ekonomisine büyük bir katkısı olduğu ve bu sektörün KKTC için kadar önemli olduğu görülmektedir. Bu sektörün KKTC ekonomisine katkısını arttırmak için çalışmalar yapılmaktadır (Kendirci, Sin, & Darbaz, 2016).

Yukarıda verilen bilgiler Turizmin KKTC ekonomisi için katma değerin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bu önemli ekonomik konuda Turistik tesislerin tasarımındaki yenilikler, getireceği fonsiyonel konfor ve estetiğin önemi ortaya çıkmaktadır.

BÖLÜM 4

TURİZM SEKTÖRÜNÜN SİSTEMLER ARACILIĞI İLE ANALİZİ, TURİSTİK TESİSLERİN SİSTEMDEKİ YERİ VE NİTELİKLERİ

Giriş bölümünde belirtildiği gibi Turizm sektörü olarak ekonomik bir yapıya dönüşmüştür. Bu bölümde turizmin sistemler aracılığı (sistem analizi) ile analizi yapılmaya çalışılacaktır. Bu analizde sistemin ana öğeleri ve aralarındaki ilişkiler çeşitli bilim dalının alanlarına girmektedir. Burada sistemin öğelerinin iç işleyişlerine girilmeyecektir. Sistem içindeki yerleri belirlenecek ve genel bilgi aktarılacaktır. Sistem olarak kabul ettiğimiz Turizm sektörünün bileşenleri içerisinde yer alan Turistik tesislere ağırlık vererek sistemdeki önemli işlevi konu edinecektir. Mimari tasarım içeren tesislerin fonksiyon-teknik-form öğelerinden yalnız biçim (form) üzerinde yorum yapılacaktır.

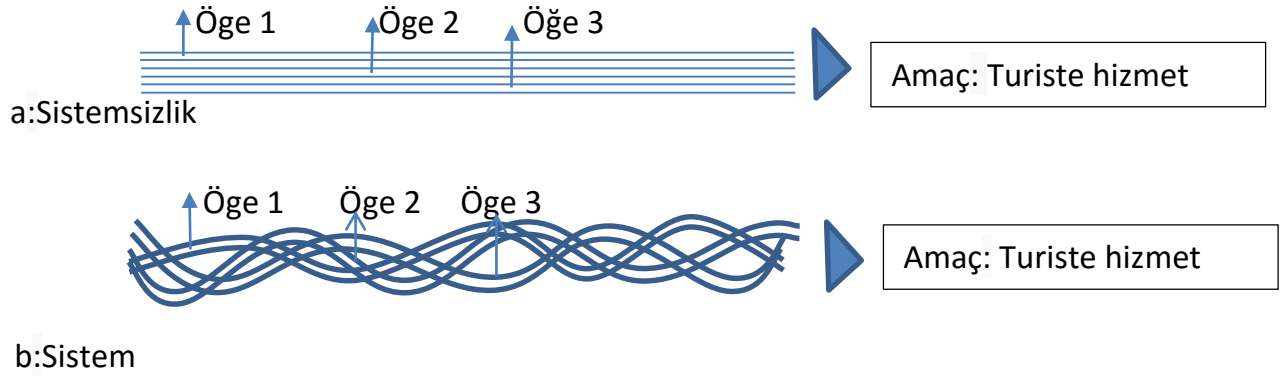
4.1 Turizm Sektörünün Sistem Açısından Analizi

Turizm sektörünün günümüzde makro ekonomiyi içinde barındıran bir hizmet sektörü olarak görülmektedir. Aynı zamanda bulunduğu ülkenin milli gelirine katma değer olarak giren ve yabancı para getiren bir sektördür. Yatırımları açısından inşaat sektörünün mimarlık alanını da destekleyen tasarımlarında yenilikler getirilmesine yardımcı olan bir sektör olarak niteliyoruz. Turizm sisteminin analizinde görüldüğü gibi Turistik tesislerin tasarım ve uygulamasında mimarlığın büyük payı bulunmaktadır.

Sistem: Karşılıklı ilişkiler içinde amaca yönelen öğeler toplumuna sistem olarak tanımlanmaktadır.

Şekil 1’de görüldüğü gibi sistemi yük çeken bir halata benzeterek örneklendiğinde, halat iplikleri ayrı ayrı amaca yönelmesinde çekeceği yük her ipliğin kendi gücü kadardır. Şekil 2’de halatı oluşturan ipliklerin kendilerinin tek tek bükülmesi, sonra diğer ipliklerle tekrar bükülerek oluşturulan halatın daha çok yük taşıdığı fizik bilimince ispatlanmıştır. Turizm

sistemini holistik (bütüncül) görüşle analiz ettiğimizde, bütünün parçası olan Turistik tesislerin mimari tasarımında biçimin önemi öne çıktığını görmekteyiz. Bu biçim turizmin diğer ögeleri ile oluşmaktadır.

Şekil 4.1: Turizm sisteminin halata benzetilmesi

Yukarıda verdiğimiz ve şeklini çizdiğimiz örnekten yararlanarak Turizm sisteminin analizini yaparak, sistem şöyle kuruldu. Turizm sisteminin analizini bu parçaları inceleyerek anlamaya çalışacağız.

- 1.Turizm sisteminin amacı
- 2.Turizm sisteminin kaynakları
- 3.Turizm sisteminin Bileşenleri (Ögeleri)
- 4.Turizm sisteminin çevresi
- 5.Turizm sisteminin yönetim

1.Turizm sisteminin amacı

Turizm sisteminin amacı "Turiste nitelikli hizmet" sunmaktır. Bu sistemin amacı tanımlanmasını yaptığımız ve Turist olarak nitelediğimiz insana, veya Turist gruplarına hizmet vermek esastır.

Sistem olarak nitelediğimiz turizmin her sistemde olduğu gibi sistemi ayakta tutan maddi ve manevi kaynaklara ihtiyaç vardır. Analizde kaynakları şu şekilde tesbit edildi.

2.Turizm sistemin kaynakları

- a) Finans kaynakları: Sistemin işlemleri için teşvikler, sermaye, özbirikimi ile ortaya çıkan para olmaktadır. Örneğin bir tur şirketinin kurulması için konan sermayeye veya bir turistik tesisin yapılması için gereken özkaynağın yanında devletin maddi destekleri ve vergi alınmaması veya indirimler olarak parasal değerlerdir.
- b) İşgücü kaynakları: Bir hizmet sektörü olan turizm sisteminde emek yoğun bir iş gücü söz konusudur. Emek yoğun işgücü insana dayanmaktadır. Niteliksiz işçiden çok nitelikli işçiye ihtiyaç vardır. Örneğin nitelikli garsonlar, aşçılar, yöneticiler gibi.
- c) Bilgi düzenleme ve iletişim kaynakları: Bilgi çağını yaşayan insanlık herhangi bir malı veya hizmeti üretmek için bilgi girdi olarak en önemli öge olmaktadır. Turizmin geçmişi ve geleceğinin stratejik planlaması için bilginin toplanması önemli olmaktadır. Düzenleme ve iletişim kaynakları örneğin online sisteminin kullanımı ve haberleşmede çok önemli bir kaynaktır.
- d) Doğal ve yapay çevre: Turizmin en önemli kaynağı yapay çevre örneğin kentler, tarihi eserler. Doğal çevre için deniz, güneş, ılıman iklim olanakları veya soğuk iklimde kar gibi doğal ve yapay çevre turizmin kaynaklarını oluşturmaktadır.

3.Turizm sisteminin bileşenleri (organları)

Turizm sisteminin bileşenlerinin (organları) analizine girmeden önce bir canlı varlık olan insanı örnek olarak verebiliriz. Öncelikle hayatını devam ettirebilmek için enerjiye olan ihtiyacını sindirim sistemi karşılamaktadır. Görmek için göz, yürümek için ayaklar, herhangi birşeyi tutmak için elleri ve haberleşmek için kulaklarından oluşan bu yapı insanın insan olabilmesini sağlayan organlarıdır. İnsanı canlı bir sistem yapan bu öğelerinin karşılıklı etkileşerek yaşamını sağlama amacını yaratır. İnsanda diğer canlı sistemlerden ayıran "düşünme yetisi" de en büyük organıdır.

Aşağıda turizm sisteminin bileşenleri (organları) verilmektedir.

- a) Turizm yatırımcıları

Öncelikle turizme para koyarak sermaye oluşturup ondan kar etmeyi düşünen girişimciler gerekli ve en önemli organıdır.

Turizmi bütünleştiren organların en önemlisi Turizm yatırımcılarıdır.

b) Tur operatörleri

Turizm organizasyonlarını düzenleyen ve yönlendiren tur operatör ve seyahat acenteleri turizm sisteminin önemli bileşenidir. Bu organ olmaksızın turizm bir sistem olmamaktadır. Seyahatlerinde ve seçim yapmakta turistleri yönlendiren önemli organdır.

c) Turistik tesisler

Turizm sisteminin en önemli bileşeni (organı) Turistik tesislerdir. Turistik tesisler olmaksızın bir turizmden bahsetmek mümkün değildir. Büyük yatırım isteyen bu tesislerin tasarım ve gerçekleştirilmesi inşaat sektörü içinde yer alan mimarları direkt olarak ilgilendiren organdır. (İleri bölümde bu organa geniş yer verilecektir.)

d) Ulaşım sektörü

Turizmde ulaşım organizasyonuna bağlı olarak ulaşım sektörü sistemin önemli bileşeni olmaktadır. Kara, deniz, hava, ulaşım araçları ve organizasyon kuruluşları da sistemin ayrılmaz bileşenidir. Kendi başına ana sektör olan ulaşım Turizm sektörüne organ olarak girmektedir.

e) Haberleşme

Haberleşme sektörü olarak turizm sisteminin en önemli organı durumundadır. Haberleşme günümüz dünyasının en önemli fenomenidir. Bilhassa haberleşme uyduları üzerinden sözel ve şekiller (fotoğraflar) olarak turizmin yine önemli bileşenidir. İnternet ve akıllı telefonlar turizmde haberleşmeyi zaman olarak nereden ise sifıra indirmektedir.

f) Turizm hukuku

Turizm hukuku tüm sistemlerde olduğu gibi turizmdede o ülkenin insan hakları konusundaki tüm yasalar, turistin özgürlüğü olarak kişisel yasalar, turistik tesislerin kuruluşu işletilmesi, nitelendirilmeleri ve denetlemeleri vb. Yasa ve yönetmeliklerin tümü hukusal ögesini oluşturmaktadır.

g) Turizm işletmeleri

Turizm işletmeleri hizmet veren ticari kimliğe ve onun hukukuna göre kurulmuş ticari şirketler önemli ögesi olmaktadır.

4.2 Turistik Tesislerin Sistemdeki Yeri

Herkesin tatil anlayışı birbirinden farklıdır. İnsanların zevklerine, ilgi alanlarına ve beklentilerine göre tatiller farklılık gösterebilir. Doğada, derelerin, yemyeşil ormanların içinde vakit geçirip kendi yiyecek-içeceklerini hazırlamak isteyenler kamp yapmayı tercih ederken; deniz, kum ve güneşin keyfini çıkartıp herşeyin elinin altında olacağı, dilediğinde alışveriş yapabileceği mağazaların bulunduğu, eğlencenin ve hizmetin sınırsız olduğu beş yıldızlı lüks otelleri tercih edeceklerdir. Görüldüğü gibi insanların tatil anlayışı birbirlerinden farklı olmaktadır. Turizm işletmeleri bu istekleri karşılamak çeşitli organizasyonları sunmaktadırlar. Bu organizasyonların mekanları olarak oteller, Tatil köyleri, hosteller, moteller ve apart oteller gibi Turistik tesislerdir. Hem ucuz hem de bütün gün gezip sadece uyku için kullanmak isteyenler pansiyonları tercih eder. Doğayı çok seven, doğayla içiçe tatil geçirip spor yapmak isteyenler oberjeler gibi Turistik tesisleri tercih edeceklerdir. Bir kısmını sıraladığımız turistik aktivitelerin istediği mekanlar, hacimler ve tesisin yer aldığı doğa ve kentler gibi mimarlık alanı içinde planlanıp programlanarak tasarlanıp inşa edilmektedir. Tüm bu binaların toplamına "Turistik tesisler" denilmektedir. Geneline konaklama kavramını yatma üniteleri için kullanılmaktadır.

4.2.1 Turistik tesislerin nitelikleri

Turizmin önemli organları içinde yer alan turistik tesisler, uluslararası nitelikleri ve verdikleri hizmete göre dört ana türde toplanmaktadır. Bu türlerde verilen hizmetin şekli ve kalitesi kurallarla, mimari tasarımlarında yansıtılmaktadır. Genel tanım ve nitelikler uluslararası düzeydedir. Birçoğu yatırımcı isteklerine göre bina programlarını içermektedirler. Bunun yanında tesisin inşa edileceği ülke ve yörenin yapı yapma hukukuna uyumlu olması gerekliliği getirilmiştir. Türler, Turizmin hizmet sunma niteliklerine bağlı olarak gelişmekte ve yeni tesisler devreye girmektedir. Bu gelişme Turizmin dinamik yapısı, Turistlerin ilgi alanları, entellektüel ve sosyo ekonomik yapıları ile kültür durumlarının gereği olarak ortaya çıkmaktadır.

Aşağıda bu türleri verilmektedir.

A.Oteller

B.Moteller

C.Tatil köyleri

D.Pansiyonlar

A.Oteller

Otel işletmeleri için birçok belge ve bina yapım teknolojileri ile yönetmeliklerine göre inşa edilmeleri gerekmektedir. Bu nitelikler içinde Turistik işletme belgeleri turizm açısından önemli bir niteliktir. Bu nitelikleri o ülkenin Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanır. Örneğin "T.C Turizm ve Kültür Bakanlığının" Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine ilişkin yönetmelik" gibi. Bu niteliğe göre oteller uluslararası yıldızlama sistemine göre sınıflandırılmışlardır.

- Bir yıldızlı oteller
- İki yıldızlı oteller
- Üç yıldızlı oteller
- Dört yıldızlı oteller
- Beş yıldızlı oteller

Bu sınıflama dışında çok özel hizmetler veren yedi yıldızlı oteller bulunmaktadır.

Çalışmada, Turistik otel tasarımında biçim üzerinde durulacağı ve gelişiminden örnekler verilerek yorumlanacağı esası alınmıştır. Bu nedenle tüm turistik otel niteliğini taşıması gereken kurallar ve otelde istenen hacimlerin oluşturduğu bina programına girilmeyecektir. İnceleme alanımıza aldığımız yıldızlı otellerde istenen hacim ve nitelikleri, uluslararası yönetim şekline göre biri birinden çok fazla fark göstermeden uygulandığı görülmektedir.

B.Moteller

Motelleri tarihi gelişimi sürecinde, hanlar ve kervan saraylara benzetebiliriz.Hanlarda zamanın ulaşım aracı at arabaları ve ticari amaçlı kervanlardı. Mimari tasarımları buna göre yapılmakta, insanlar için yatak odaları hayvan ve araçlar için ahırlar yapılmıştır. Seyahatlerde taşıma aracının motorlu vasıtalarla yapılmaya başlamasında, oto yollar üzerinden dinlenme amaçlı olarak yapılan turistik tesislere "motel" denilmektedir. Daha çok Amerika'da uygulama alanı bulan moteller, nitelik açısından basit yatak odaları, kahvaltı salonu ve araçlar için park yerlerini içeren bir programa göre tasarlanmışlardır.

C.Tatil köyleri

Tatil köyleri lüks otellere alternatif olarak çıkan kırsal yaşam alanına dönüş olarak nitelendirilen Turistik tesislerdir. İlk uygulaması Fransızlar tarafından Yunanistanda kiralanan bir adada "Clup Méditerranée" olarak Turizmin hizmetine sunulmuştur (Club Med, Wikipedia, 2018).

Tatil köylerinde nitelik olarak doğaya yakın olmak esası alınmıştır. Konaklama üniteleri en fazla iki katlı ve otuz yatak odasını aşmayan kitleler halinde peyzaj içinde dağıtılmış, diğer hacimler, yeme içme, eğlence, alışveriş, spor gibi öğeler yine peyzaj içinde biri biri ile ilgisi kurularak tasarlanma ilkelerine dayalıdır.

D.Pansiyonlar

Pansiyonlarda en eski turistik tesisler içerisinde yer almaktadır. Kuzey ve ada Avrupasından eğitim için gelen öğrencilere konutlarında bir oda verilerek başladığını görmekteyiz. Pansiyonların bir kısmı veya tamamı sürekli kalmaya tahsis edilen bağımsız odalar şeklinde düzenlenen konaklama tesisleridir. Banyo, tuvalet, çamaşır yıkama gibi hacimleri ayrı olan tiplerinde bulunmaktadır.

Nitelikleri açısından ve hizmet sunuçları, işletmecilik açısından önemli olan bu dört grup Turistik tesis dışında, daha basit yapıları ile hizmet sunan Turistik yardımcı tesisler bulunmaktadır. Burada yalnızca isimlerine yer verilecektir. Bunlar; Kampingler, Oberjler, Hosteller, Apart Oteller, Bot Otelleri sayabiliriz (Demirtaş, 2010).

Literatür çalışmamızın sonucu uluslar arası tariflenip tanımlanan ve hukuki değerler kazandırılan turistik tesisleri ve niteliklerini görmekteyiz. Bu sıralamada Turiste hizmet sunan mekanların hacimlerin ve doğanın kullanımı için asgari koşullar verilmektedir. Dünyada her ülkenin turizmini yönlendirip yöneteceği bir Turizm Bakanlığı veya genel deyimle Turizmi organize eden ve yöneten yönetim birimi bulunmaktadır. Bu kamusal birim turizm sistemi içinde verdiğimiz bileşenleri hukuken yönetir, ekonomik, sosyal, kültürel, destekler verir ve ilerisi için stratejik kararlar alır ve yayınlar.

4.2.2 Turistik tesislerde mimari tasarım

Araştırmanın girişinde belirttiğimiz gibi Turistik tesislerden otelleri konu edindik. Çoğunlukla beş yıldızlı otellerde görselliği ön plana çıkartmak, formları, dış görünüşleri ve bu akımı geliştiren durumları ve tasarım ürünlerini konu edindik.

Bu araştırmada mimari yapının üç önemli ögesi olan Form-Fonksiyon-teknolojiden formu konu edindik. İnceleme alanımıza giren otellerin fonksiyonel yapısı, inşa teknolojisi, malzeme kullanımı gibi konular araştırma dışı bırakıldı.

Turistik tesislerin hizmet sunuş şekillerine göre türlerini ve asgari hukuksal niteliklerini yukarıda gördük. Bu nitelikler istenilen asgari niteliklerdir. Ancak mimari tasarımlarındaki bakış açıları, tasarım ilkeleri ve felsefesi ile bir konsept oluşturulması için nitelik belirlenmemektedir. İncelemelerimizde bir turistik otelin mimari tasarımındaki biçimin (form) o otele ve tesise pozitif yönde cazibe kazandırdığını görmekteyiz.

Bu bölümde mimari tasarımın sistematik analizine kısaca yer vereceğiz. Bu analizde tasarım yapan mimarın veya mimari grubun yerini belirlemeye çalışacağız.

- A- Stratejik kararlar aşaması: Mimari tasarımı yapılacak konuda stratejik kararların alınması: Bu aşamada sorunun sınırları, kapsamı, içeriği için bilgiler toplanarak bir sonraki aşama için veri oluşturulur. Çevre-kültür-sosyo ekonomik yapıya ait bilgiler toplanır ve fizibilite hesapları yapılır. Kullanıcı istekleri ve eylemleri incelenir. Tesisin kapasitesi ve benzeri sorunlar irdelenip uygulanacak kararlar alınır. Bu çalışma tamamen yatırımcı firmayı ilgilendiren çalışmadır. Tasarımcı mimar konuya dolaylı olarak katılır.
- B- Planlama-programlama aşaması: Bu çalışmada mimarın rolü direkt olarak yer almamaktadır. Mimari tasarımı için veriler elde edilir ve planlama ile programlama yapılır. Bu çalışmayı Turistik tesis yatırımcı firmaların kolektif ve biçimsel çalışmasını içerir. Bu aşamada mimar danışman olarak katılır.
- C- Mimari tasarım aşaması: Mimarın direkt olarak yer aldığı aşamadır. Önceden elde edilen bilgilerin ve verilen kararları veri olarak kullanılmasından doğacak olan mimari eserin tasarımıdır. Burada mimari tasarım kurallarında bahsedilmeyecektir. Tasarımcı mimarın subjektif görünüşünün ürünü olan turistik tesisin tasarımı,

mimarın yeteneğine göre şekillenecektir. Öngörülen konsept mimarın yorumuna göre tasarlanarak projeye dönüştürülür.

- D- Yapım aşaması: Mimari tasarımın son aşaması olan yapım için verilecek tasarım girdilerinde kesinleşmiş uygulama projeleri mimari proje-statik proje, mekanik proje-elektrik projeleri ve altyapı projeleri artık tasarım olmaktan çıkarak uygulama projelerine dönüşmüştür. Bu bölümde yapım için araç-gereç-işgücü ve zamanlama tasarlanacaktır.
- E- Kullanım geri-besleme aşaması: Her tasarım ürününde olduğu gibi kullanım sürecinde oluşan sorunların çözümü ve ilerisi için önerileri içeren çalışmaları kapsar. Tesisin kullanımında, işleticilere, pazarlayıcılara turistlere deneyim sonucu bilgiler aktarılır. Yeni turistik tesis yatırımcıları için önerilerde bulunur.

BÖLÜM 5

TURİZM TESİSLERİN MİMARİ TASARIMINDA BİÇİMİN

ÖNEMİ VE TEMALİ TURİSTİK TESİSLER

Bu bölümde temalı turistik tesislerden konumuz olan Temalı otelin tanımı, ortaya çıkış nedenleri ve örneklerle yer verilecektir. Ancak oteller dışında turistik tesis olarak ağırlık yer alan tatil köyleri ve diğer tesisler araştırma alanına alınmayarak tezde yer verilmemiştir. Otellerde tema veya Konsept olarak yer alan tesisler biçim_açısından kapsama alınmıştır.

Bu bölümde sanatsal üslupların mimari esere yansıyan ve onu_bişimlendiren akımlara yer verilecektir. Mimarlık tarihi boyunca mimari yapıtların biçimi (form) daima ön plana çıkmıştır. Mimari eserler sanat açısından heyecan uyandıran ve insanı en çok etkileyen güzel sanatların başında gelmektedir. İlkel bir barınaktan en kompleks bina topluluklarına kadar yapılan mimari tasarımlarda biçim, süslemeden arınarak fonksiyonu dışa yansıtan formlara geçilerek gelişmiştir. Biçim için“ Form özün görüntüsü öz ise gerçeğin kendisidir” diyerek kavramlaştırılmaktadır. Bu bölümde mimari bir ürünün tasarımında biçimin oluşmasının açıklaması ve kavramlardan çok tarih içinde oluşan sanatsal üslupları bigi alanımıza aktaracağız. Sanatsal üsluplar yaşadıkları süreçte tasarımlara yansıtılan düşünüyü ve felsefesinin özünü oluştururlar. Turizmin dinamiği ve özünde yatan yenilikler, yeni yerleri görme, gezmede konakladıkları tesislerde yansıtılmasını gündeme getirmiştir. Bu oluşumu Temalı turistik otellerin başlangıcı olarak kabul edebiliriz.

Kısa tanımı ile üsluplar:

Roma mühendisliği: Geniş açıklıkları geçmede kemer, tonoz, kubbeleride mimariye daha görkemli görünüşler veren ve biçimi öne çıkaran üslubu ile tanımlanır. Örneğin Collezyum.

Gotik: Orta Çağın koyu dinini yapıların biçimini ve dinin sanal üstünlüğünü destekleyen göklere yükselen kuleleri, kaburgalı tonozları, sivri kemeri ve uçan payandalarıyla Romanesk mimarisinin uc noktadaki biçimlerini içeren bir üslup olarak tanımlanır.

Ronesans: Yeniden doğuş anlamına gelen Rönesans İtalyada Florans kentinde ortaçağın bitişini bildiren MS 1500 yıllarında doğmuştur. Leonarda da Vincinin Vitruvius adamı eseri insan vücudunun evrenin işleyişinin bir analogisi olduğunu düşünerek bilim ve sanata yön vermiştir. Leonardo maddesel varlığı kare, ruhsalvarlığı ise daire ile sembolize ediyordu.Rönesans tasarımcıları için daire ve kare çekici form (biçim) lardır Simetrik olan herşey güzeldir anlayışı mimari tasarımda biçimin vazgeçilmez ögesidir.

Barok: Barok mimari, Rönesans mimarlığının katı kurallarına baş kaldırma olarak yorumlanmaktadır.Bu üslup 17.yy'da İtalya'da Roma kentinde uygulanarak bütün Avrupaya yayılmıştır.Barokta doğada köşeli ve sert hatlar (çizgiler) yoktur. Tüm çizgiler yumuşak eğrilerle oluşur ögesinden hareket edilerek oval şekiller (biçimler) planlar ve oradan bina cephelerine yansıyan ve çoğu süs unsuru olan biçimlerdir. Bu üslupta biçimi oluşturan kavramlar, gösterişli süslemeleri ve altın varaklı yapı elemanları göz alıcıdır. Bu yüzyılda endüstriyel devrime girilen yıllar olmakta ve endüstri yapı üsluplarını etkilemektedir.

Endüstriyel mimarlık: Barok üslubundan sonra sanat akımlarına verilen isimdir.18.yy ortalarından başlayarak endüstrinin mimari malzemelere getirdiği zenginlik ve kullanılan teknikle baroktaki eğri çizgileri daha zarif bir şekilde uygulama alanı bulmuştur. Mimaride BİÇİMİ dahada öne çıkarmıştır. Çeliğin kullanımı ile 20.yyın gökdelenlerine zemin hazırlamıştır.

Rokoko: Barok üslubunun devamı olarak daha zarif çizgiler, bol kıvrımları, gösterişli süslemeler ve altın varaklı malzemeler göze çarpar.

Neoklasizm: 18.yy ortalarından itibaren uygulanan bu mimari akımda Antik Yunan ve Antik Roma dönemine ait mimari biçimlere yer verilmiş ve hatta dönem yeniden canlandırılmaya çalışılmıştır.

Beaxus arts: Beaxus arts üslubu, 19.yüzyılın başında Pariste kurulan güzel sanatlar okulunda ortaya çıkan bir yapım biçimiydi. Beaux Arts Mimarisinin bazı genel nitelikleri de vardır: Yapılar büyük boyutludur ve çoğu zaman ayırık düzende, tek bir blok olarak biçimlendirilmiştir. Planları, mekânların bir eksen üzerinde yer aldığı, kare ya da kareye

yakın dikdörtgen biçimindedir. Dış cepheler aşırı ölçüde klasikçi ayrıntılarla doludur. Yüksek mansart çatılar dış cepheye hareket kazandırır; yapı kütesinin ortasında ve uçlarında yer alan çıkıntılı bölümler çoğunlukla daha yüksek mansart çatılarla örtülmüştür. Cephede genellikle, yay biçimindeki bir subasman üstünde sıralanan sütunlar yer alır, bunlar bazen üst katlarda da devam eder.

Art Nouveau: 19. yüzyıl sonları 20yy başlarında Avrupadan çıkarak bütün dünyayı etkileyen bir akımdır. Osmanlı imparatorluğunda mimariyi etkileyen bir üsluptur. Art Nouveau romantik, bireyselci, genellikle bezemeye önem veren bir mimari akımdır.

Fütürizm: Geleceğin mimarisi olarak tanımlanan bu akımda 20yyın başlarında İtalyada sanata Filippo Tommaso Marinetti önderliğinde gelişmiştir. Sanayileşen yapı malzemelerinin Beton, çelik, cam kullanımı ile çarpıcı formlara cesurca girilmiştir. Geçmiş reddeden bu görüş birçok mimari yapıya yansımıştır.

Ekspresyonizm: Resim sanatından başlayarak Almanya’da daha çok uygulama alanı bulan bir akımdır. Dışavurumculuk olarak tanımlanan bu akımda bina biçimlerinde doksan derecelik köşeleri yerine yuvarlaklaştırılmıştır.

Konstrüktivizm: Sovyetler birliğinde 1920-1930 yıllarında yaygınlaşan bu üslupta gelişmiş teknoloji ile mühendisliğin mimariye yansması olarak kabul edilir. Konstrüktivist mimariye tanımlayan öğeler, minimalizm geometrik düzen, uzamsal formlar, deneysel mimarlık olarak gösterilmektedir.

Bauhaus: Bauhaus 1919’da Alman mimarlar tarafından kurulmuş bir tasarım okulunun ismidir. Mimari tasarımda işlevsellik (fonksiyon), yalın biçim arayışı, toplumun gereksinimlerini dikkate almak, binanın çevresi ile uyum sağlaması ilke edinmiştir. Bu açıdan binalarda iç mekan dış mekan ilişkisi kuran saydam cepheler oluşturmak gibi modern tasarımın ışıklarını yansıtan bir üslup olarak gelişmiştir.

Uluslararası üslup: 1920-1930’lar arası modernist mimarlığın tanımı için seçilen bir ad olmakla ifade edilmektedir. Bu akım Henry-Russell Hitchcock ve Philip Johnson adlı iki mimarin 1932’de NewYorkta gerçekleştirilen modern mimari sergisi için yapılan kitapta

geçmektedir. Bu akım şu üç kavramla tanımlanmaktadır. Kütle yerine hacmin ifadesi-kalıplaşmış simetri yerine denge-süsün kullanılmamasını içermektedir.

Minimalizm akımı: Minimalizmin mimari tasarımıda "en az malzeme, en yalın, en ekonomik ve en işlevsel sonuca gitmek" ana öğelerini oluşturur.

Brütalizm: Modern mimarinin bir ürünü olarak ortaya çıkan bir üsluptur diyebiliriz. Bu akımda çeşitli mimari unsurların tekrarkanması taşıyıcı olmayan dekoratif unsurların tekrarlanması ve cephelerde brüt beton kullanılması öne çıkmaktadır.

High-tech: 1970'li yılların başlarında alternatif teknoloji olarak ortaya çıkmış bir akımdır. Türkçede yüksek teknoloji olarak yer alan High-tech mimaride metal kutular ve makina görünümlü binalar tasarımı öne çıkmaktadır. Bu üslupta kullanılan yapı malzemesi metal ve camdan oluşmaktadır.

Dekonstrüktivizm: 1980 yılların sonunda ortaya çıkan bir mimari akımdır. Binayı oluşturan öğelerin bütünlüğün parçalanması, yüzeylerle yapılan oyunlar, dış cephe gibi mimari unsurların dik açılı olmayan köşelerle yansıtılması gibi yöntemlere, binalara bakanlara belirsizlik ve kargaşa hissi vermektedir.

Temalı turistik tesislerin mimari biçimi üzerinde yaptığımız çalışmada biçim önemli bir öğe olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Bu nedenle sanatsal üslupların (stil) kısaca tanımlarını vermeyi uygun bulundu. Bu üsluplar yaşadıkları süreçte tüm bina türlerinin fonksiyonlarından biçimlerine yansıyarak etken olmuştur. Bu çalışmada mimari biçimin, günümüzde turistik tesislerin mimari tasarımında da etken olduğunu göstermektedir. Bu sanat akımlarına dayalı mimari üsluplar içinde organik mimarlık üslubunun daha etken olduğu kanısına vardık. Bu nedenle organik mimariyi, Temalı oteller tasarımının kaynağı olarak yorumladık. Organik mimarlık terimini ilk kez modern mimarlığın ve 20.yy önde gelen mimarlarından Frank Loyall Wright tarafından ortaya atıldığı bilinmektedir. Bu düşünüşde doğa ile binanın bir uyum içinde tasarlanması savunulmuştur.

Wright mimarlıkta doğayı olduğu gibi kopya etmek yerine, onun kurallarına uygun, kendi içinde uyumlu ve tutarlı bir bütün yaratılması önerilmektedir. Bir binanın gerçeği iç mekanları olduğunu vurgular. Mekanlarda içinde yaşayan insanların eylemlerinin ön plana

gececeği biçimde tasarlaması önermektedir. Tek fonksiyonlu mekan kavramını reddederek ortak mekanları bulunan ve birbirine kentlenmiş iç içe mekanlar tasarlayarak, günümüzde ki Turistik tesis tasarım için yol gösterici olmuştur diyebiliriz. Bilhassa konut projelerin de yatay yayımlı doğal malzemeler (ahşap, taş, tuğla) kullanarak binaya doğanın bir parçası gibi gösteren örnekler vermiştir (Wilknsn, 2015).

5.1 Temalı Oteller

Tez çalışmamız, bir mimari yapının üç önemli ögesi olan form-fonksiyon-teknoloji analizinde form üzerinde yoğunlaşarak sınırlandırılmıştır. Vitruvius'den beri kuramsallaşan bu analizdeki öğeler; mimarlık tarihi boyunca ön planda tutulmuştur. Mimarlık bilindiği gibi Bilim-Sanat ve teknolojinin karşılıklı etkilenişi ile tasarlanarak gerçekleştirilmektedir. Ancak estetiğe dayalı form objektif olmayıp tasarlayıcı mimarın subjektif görüşlerini yansıtan, çoğu kez duygusal olan bir öğedir. Formda bilimsel gerçeklikten öteye sanatsal yorum önemli olmaktadır. Aynı zamanda Burono Taut "Mimari bir nisbet (orantı) sanatıdır" der (Taut, 1938). Burada biçim tasarımında estetik ön plana çıkmaktadır. Estetiğin kaynağı şüphesiz kültürdür. Bir mimari tasarım ürünü olan bina, fonksiyonu ve inşasındaki teknoloji ile çok karmaşık ve bilimsel çalışmayı içerirken, ürün formunun tasarım ilkelerine, "duygusal ve görsel ilkeler" etken olmaktadır. Bu ilkelere konumuz gereği konsept (kavram) veya tema olarak değerlendiriyoruz.

Kavram olarak; temalı otel "bir konusu olan otel" anlamına gelmektedir. Temalar, genellikle tarihten, farklı kültürlerden ve düşsel bir dünyadan veya hayallerden oluşmaktadır. Bazı kaynaklar ve düşünürler "Temalı Otel", zaman içinde sınırlarını zorlayan temalarla tasarlanmış, eğlence ve gösterinin ön plana çıktığı mekanlardır" tanımı yapmaktadırlar (Ünver, 2015).

Temalı turistik tesisler, otelin mimari yapısı,temaya uygun kıyafetler,dekor, mutfak kültürü ve sunulan hizmet gibi birçok faktör kullanılarak tasarlanır. Çevrede bulunun tüm objelerin belirli bir biçimi (form) vardır.Mimar çevrede bulunan formlardan ilham alarak tasarımını yapar.Mimar aynı zamanda estetik, fonksiyonellik gibi kriterleri de düşünerek görsel açıdan estetik bir tasarım ürünü elde etmeye çalışır.Bir bina, mimari bütünün üç ana ögesi olarak

kabul edilen; form, fonksiyon ve teknolojinin birbirleriyle bağlantılar kurarak, estetik kazanmasıyla şekillenir ve mimari eser olarak tanımlanır.

Biçimsel estetik, algıların değerlendirilmesine dayalı yaklaşımlar kapsamında, mimari bütünün biçimsel özelliklerine ilişkin kontrast, denge, düzen, uyum, simetri gibi değerlendirme ölçütlerine göre ortaya çıkan duyguları inceler. Görsel tasarımın duygusal ve zihinsel etkileri, görsel algılama ile meydana gelmektedir (Aytem, 2005). (İnsan, çevresindeki nesneleri duyuları ile tanır. Bireyin, çevredeki olguları kavraması ve ona anlam kazandırmasına algılama denir.). İnsanlar, çevresindeki somut ve soyut nesnelerle bağlantı kurması, bunları yorumlayabilmesi ve bu nesneler karşısında göstereceği tepki algı ile meydana gelmektedir. Algı, duyu organlarının fiziksel uyarılmasıyla oluşan sinir sistemindeki sinyallerden oluşur. Temalı turistik tesislerde görsellik ön plandadır. İnsanlar bir mimari yapıya baktıklarında ilk önce binanın formuna dikkat edeceklerdir. Bir mekanın görsel olarak ilgi çekici olması mekanı kullanan insanlar üzerinde heyecan yaratacaktır. Temalı turistik tesislerde binanın formu görsel açıdan çekici olmasıyla birlikte mimari yapının da bir hikayesi olmalıdır. Bir sanat eserinin başarısı, beğenilmesi onu izleyenlerin üzerinde heyecan yaratması ile ölçülmektedir. Mimaride beş güzel sanatlardan biri olduğundan mimari eserinde heyecan yaratan insanları duygulandırması beklenir.

Mimar, tasarlayacağı otelde tema belirler. Örneğin bir tarihi esere, bir gemiye ve ya uçağa benzeterek tasarlar. Temalı oteller diğer turistik tesislerden farklı olarak yeme-içme, spor ve eğlence ihtiyaçlarının dışında konakladıkları ülkenin kültürel ve tarihini de turistlere yansıtılması amaçlanır. Seçilen tema çerçevesinde tasarlanan otellerin turistlerin duygularına hitap ederek turistler için tatil ötesinde duygusal bir anlam ve merak kazandırır.

Bazı yorumcular temayı ve temalı otelleri eleştirmektedirler örneğin; "Temalı otellerde mekân, karmaşa içerisinde ve zaman kavramından yoksundur. Bu otellerin yok mekânlar olarak tanımlanmasının sebebi, tasarlanan mekânların zamanla ve tarihle olan çelişkili ilişkileridir. Burada amaç; hayale dayalı kurmacaların hayat bulduğu bir mekân yaratmaktır. Bundan dolayı temalı otellerde yok mekân yerine, kurmaca-mekân tanımı getirilmesi gerekir. Kurmaca-mekân; olmayan niteliklerin varmış gibi gösterilmeye çalışıldığı, mekan ve zaman ilişkisinin kurulamadığı, kendisi ve çevresiyle çelişkiler içerisinde olan mekânlardır. Tüketicinin mekânlar üzerindeki etkisini artırması kurmaca mekânları

yaratılmıştır. Kurmaca-mekânlarda asıl tüketilen; tarih, zaman ve yerellik kavramlardır" (Ünver, 2015). Görüldüğü gibi temalı oteller için geniş ve derin bir tanımlama yapılmakta ve bir anlamda eleştirilmektedir.

Mimarlar temayı belirlerken turistlerin isteklerine cevap verebilme ve duygularına hitap etme, çekicilik ve mimarların kendi dünya görüşü, deneyimleri, beğenileri, inançları kısaca tüm kültürel birikimleri doğrultusunda karar vermektedirler. Bu gibi faktörlerin yanında turistik işletmeler sürekli rekabet içerisinde oldukları için otel yatırımcıları, temayı belirlerken pazarlama kolaylığı ve diğer benzer işletmelerle rekabet edebilme gibi faktörlere önem vermektedirler. Turizmin bu dinamik yapısı ve turistlerin ilgisini çekebilme düşünüy ve felsefesini mekanlara yansıtılmasının nedeni olarak ve temalı oteller mimarlıkta bir tür olarak ortaya çıkmaktadır.

5.2 Temalı Otellerin Ortaya Çıkışı

Turistlerin sürekli değişim ve yenilik arayışı içerisinde olmaları turistik tesisin değişik, heyecan verici ve yenilikçi mimari tasarımlarının olmasını tercih etmekte oldukları tesbit edilmektedir. Turistlerin tercihlerinde yaşanan değişimler, zamanla konaklama işletmelerinin mimari tasarımlarını alışılmışlığın üzerinde bir konseptle tasarlamaları koşulunu getirmiştir.

"Turistlerin egemen duruma geldiği, hizmet sunucularının ise onların isteklerine cevap arayışlarında olduğu post-fordist* dönemde, kitlesel turizm biçimleri değişmeye başlamıştır". Pazarlamacılar daha çok turist kazanmak için düzenledikleri ucuz paket tatilleri ilgi görülmemeye başlanmıştır. Bundan dolayı pazarlamacılar turizm alanında yeni arayışlara girmişlerdi. Bu dönemde seçici olan turistler; turistik tesislerin görsel unsuruna ve çekici olmasına önem vermişlerdir tesbiti yapılmaktadır (Ünver, 2015).

Urry'e göre; "Özellikle nüfusun daha varlıklı kesimini oluşturan gençler açısından tüm tüketicilere benzer biçimde davranıldığı, kitle tatillerinin popülerliği azalmıştır" denmektedir (Ünver, 2015). Turistlerin isteklerini karşılamak için yeni arayışlara gidilmiştir. Turistlerin istek ve beklentileri temalı otellerle karşılanmaya çalışılmıştır.

Yukarıda yer verdiğimiz bilgiler bize turistlerin zenginleşerek isteklerinde egemen duruma gelmeleri, turistik tesislerin konforun yanında görselliği ve yeniliği ön plana aldıklarını göstermektedir. Bu anlayışta Turisti ekonomik kurallar içinde tüketici olarak nitelemektedir. Temalı oteller tüketiciye kaliteli mal üreten mekanlar toplumu olarak yorumlanmaktadır.

5.3 Dünyada İlk Temalı Otel

Günümüzde mimari açıdan yapılan temalı otellerin ilki olarak kabul ettiğimiz Disneyland'ı örnek vermekteyiz. Çeşitli görüşleri içeren bu tesis için aşağıdaki açıklamalar görülmektedir.

1950 yılında Las Vegas Çölü'nde, Walt Disney tarafından Disneyland'ta inşa edilen otel dünyanın ilk temalı otelidir. Las Vegas Çölünde turistlerin ilgisini çekecek tarihi, doğal güzellik bulunmamaktadır. Bu sebeple mimarların tüm dikkati otelin ihtişamına yönelmiş ve görsel unsurlar, şovla ön plana çıkarılmıştır. Otelin inşa edilmesinin ana amacı; Las Vegas'a turist getirmek için 'bütünüyle sahte' bir mekân yaratmaktır (Ünver, 2015). Otelde dekorlar tasarlamak turistlerin ilgisini çekecektir. Otelllerde dekor mimarlığı, mekanları kullanan turistlere birşeyler anlatmalı onları düşünmeye yöneltmelidir. Dekor ,gerektiğinde değiştirilebilmelidir. Dekor, otele estetik ve işlevsellik açısından değer kazandırır.

Eco'nun görüşüne göre; Bir kez 'bütünüyle sahte' kabul edildiğinde, bundan zevk alınabilmesi için her şey sahiciymiş gibi görünmesi gerekir demiştir. Disneyland'ta inşa edilen otele bakıldığında, bu ilkeler doğrultusunda amacına ulaşmış olduğu söylenebilir (Ünver, 2015).

Disneyland'da bulunan kaya ve kayalardan akan su gerçektir. Ayrıca baobap ağacı da gerçek baobap ağacıdır. Bu bakımdan Disneyland yanılsama üretmesinin yanında, bu yanılsamayı itiraf ederek insanlara karşı bir istek uyandırır. Gerçek bir timsah hayvanat bahçesinde de görülebilir, genellikle ya uyuyor ya da bir yerlere gizlenmiştir

Dipnot*Fordist; sistem nitelsiz işçilerin bir üretim bandı oluşturduğu ve üretimi bu sayede gerçekleştirdiği, kitle üretimi ve tüketimi üzerinde kurulmuştur.Emeğin vasıfsızlaşmasına ve dolayısıyla ucuz emek kullanımına dayalı bir sistemidir.

Disneyland ise turistlere sahte olarak ürettiği doğanın gözlerin açık düş görme ihtiyacına çok daha fazla karşılık verdiğini söylemektedir. O dönemde Disneyland'ın otelinde kumar oyunlarının bulunması kumar turizminde diğer otellerden farklı kılmayı başarmıştır. Ayrıca günümüzdeki farklı temalardaki otellerin tasarlanmasına ve temalı otellerin gelişmesine sebep olmuştur (Ünver, 2015).

Oteller; zaman içinde sınırları zorlayan temalarla tasarlanmış, eğlence ve gösterinin ön plana çıktığı mekânlar haline gelmiştir. Otellerde tarihi eserleri tema olarak kullanılmaya başlanması ve bu tarihi eserlerin taklitlerinin yapılmasında sakınca görülmemektedir. Artık Oteller tema ile cazip hale getirilerek turistlerin ilgisini çekmeye çalışılmıştır. Bundan dolayı dünyada temalı otellerin sayıları hızla artmaktadır (Ünver, 2015). Mimari açıdan taklit olarak ta nitelendirilmektedir.

Görüldüğü gibi Disneyland'ta inşa edilen temalı otelin görsel ihtişamı ve aktiviteleri ile turistlerin ilgisini çekebilmesi dünyada temalı otellerin gelişmesini sağlamıştır. Günümüzde temalı otellerin turizmin gelişmesini sağlamış ve turistler için farklı ve eğlenceli bir tatil anlayışı kazandırmıştır. Temalı otellere yoğun bir talep olması ülkenin ekonomisine katkı sağladığını görmekteyiz.

5.2 Mimari Üsluplara göre Tasarlanmış Oteller

Tablo 5.2: Mimari Üsluplara göre Tasarlanmış Oteller

Açıklamalar	Resimler
Hilton Otelleri zincirine ait olan otelin tasarımı Oving Meril Statman tarafından tasarlanıp Prof. Sedat Haldun tarafından uygulanan ilk turistik oteli olmaktadır. Mimari üslup olarak uluslararası Rasyonel tasarımlı oteldir (Uçar, 2016).	
2006 yılında Julian Schanabel tarafından tasarlanmıştır. Mimari üslup olarak Rönesans tarzı tasarımlı oteldir. Otelde 185 oda bulunmaktadır (Sanat Otelleri-MNG Turizm Blog, 2014).	
	Gramercy Park Hotel, New York (http://www.gramercyparkhotel.com/)

Tablo 5.2: (Devamı)

Açıklamalar	Resimler
Rusyada yer alan Imperial Otel, neoklasik tarzda inşa edilmiştir (OrangeSmile.com, 2002).	 Imperial Otel (https://www.booking.com/hotel/ru/imperial.tr.html)
Yunanistanda yer alan Arni Hotel Domotol, Rokoko tarzında inşa edilmiştir (OrangeSmile.com, 2002).	 Arni Hotel Domoto https://www.booking.com/hotel/gr/arni.tr.html
İtalya'nın başkenti Roma'da yeralan ve Borromini tarafından tasarlanan Donna Camilla Savelli, barok tarzında inşa edilmiştir (YOLDASIN, 2017).	 Donna Camilla Savelli Hotel (https://www.booking.com/hotel/it/donna-camilla-savelli.tr.html)

Tablo 5.2: (Devamı)

Açıklamalar	Resimler
Fransa’da bulunan Hotel Europe, Barok mimarinin, İtalyan ve İspanyol mimarisinin harmanlandığı 17. yüzyıldan kalma konaktır (OrangeSmile.com, 2002).	 Hotel Europe (https://www.booking.com/hotel/fr/europe-castres.tr.html)

5.5 Dünya’da Temalı Otellere Ait Örnekler

Temalı oteller İçinde bulunduğumuz tarihe kadar dünya genelinde birçok temalı otel girişiminde bulunuldu. Dünyada Temalı otellerin sayısı gittikçe artmaktadır. Burj Al-Arab Oteli dünyada en çok bilinen temalı otel olma özelliğini taşımaktadır. Aşağıda temal otel örneklerine yer verilecektir.

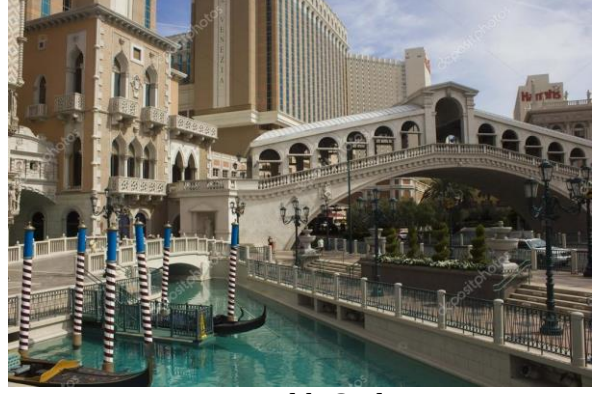
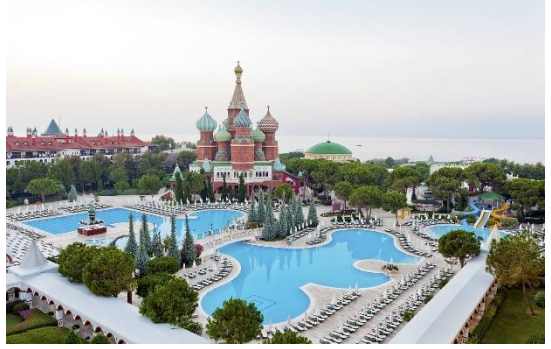
Tablo 5.3: Dünyada temal otel örnekleri

Açıklamalar	Resimler
Burj Al-arab Oteli Dubai’de bulunan Burj Al-Arab Oteli, büyük bir yelkeni andıran görünümü ile dünyanın bilinen en lüks otelidir.Burj EL Arab, Arab kulesi anlamına gelmektedir.Otel,denizde yüzen bir yelkeni andırıyor.Otel, dünyanın 7 yıldızlı oteli olmakla ün kazanmıştır (Burc el-Arab - Vikipedi, 2018). Binanın formu görsel açıdan çekici olmasıyla birlikte mimari yapının da bir hikayesi olması turistler için cazip hale gelir.Burj Al-Arab Otelinin bu özelliklere sahip olması turistler açısından çekici hale gelmektedir.Yelkene benzeyen otelde konaklayan insanlar, sanki de lüks bir yelkende tatilini yapıyorlarmış gibi tatilin keyfini çıkartırlar.	 Burj Al-Arab Oteli (https://clemensvdlinden.com/the-burj-al-arab-hotel-in-dubai-takes-400-years-to-turn-a-profit/)
Titanic Otel Antalya’da bulunan Titanic Otel, 2003 yaz sezonunda hizmete girmiştir. Titanic Otel, Titanic gemisi düşünülerek tasarlanmıştır (TurizmdeBuSabah, 2002). Temasını gerçek hayattan alan batmış bir gemide konaklamak turistlere farklı bir tatil anlayışı kazandırır. Turistler titanic gemisinin bir yolcusuymuş gibi benliğini unutarak anı yaşamaya çalışır.	 Titanic Otel (https://tr.hotels.com/)

Tablo 5.3: Dünyada tematik otel örnekleri

Açıklamalar	Resimler
Excalibur Hotel & Casino Otelin teması ortaçağ şatosudur. Konuklar için "Krallar Turnuvası" gibi çeşitli müzikaller ve tiyatro oyunları bulunuyor (Ünver, 2015). Tarihte geçmiş bir şatoya benzetilerek tasarlanan otel, turistlerin duygularına hitap ederek turistler için tatil ötesinde duygusal bir anlam ve merak kazandırır. Turistler, şatoyu merak edip tarihte geçmiş şato hakkında bilgi almak isteyeceklerdir	 Excalibur Hotel & Casino (http://www.triptipslasvegas.com/2016/06/excalibur-hotel-in-las-vegas.html)
Luxor Hotel & Casino New Yorkta yer alan Luxor piramidi şeklindeki cam oteldir (Hürriyet Gazetesi, 2004). Tarihte geçmiş bir binaya benzetilerek inşa edilen Otel, turistlere tarihi bir eseri tanıtmış olur. Bu sayede otel sadece yeme-içme, eğlence ve konaklamadan ibaret olmadığı aynı zamanda turistlere bir tarihi eseri tanıtmak ta hedeflenmiştir. Otelde yaratılan taklit dekorlarla, turistlere sanki de eski zamanda bir piramidin içinde tatilini yapıyormuş hissini verecektir.	 Luxor Hotel & Casino (https://www.lastminute.com/hotels/united-states/las-vegas/luxor-and-casino-hotel)

Tablo 5.4: Dünyada temal otel örnekleri

Açıklamalar	Resimler
Venedik Otel Las Vegas'ta bulunan Venedik Otel, Venedik temalı oteldir. Marco Meydanı'yla konuklarını karşılamaktadır. Bulutların resmedildiği maviye boyanmış tavan, dükkânlar, geleneksel kostümlere bürünmüş şarkıcılar ve Rialto Köprüsü ile Venedik'in aslına uygun olarak inşa edilmiş bir yapıdır (Özen, 2008). Venedikten ilham alınarak tasarlanan otel, turistlere Venedik hakkında bilgi edinmelerini sağlar. Turistler otelde yaratılan taklit dekorlarla Venedikte tatillerini yapıyorlarmış gibi tatilin keyfini çıkaracaklardır.	 Venedik Otel (https://tr.depositphotos.com/64792691/stock-photo-the-venetian-hotel-in-las.html)
Kremlin Sarayı Oteli Kremlin Sarayı Oteli, Rusya'da bulunan Krem Sarayına benzetilerek inşa edilmiştir. Kremlin Sarayının bütün özelliklerini taşımaktadır. Kremlin Oteli, Kremlin Sarayı'nın yanı sıra Moskova'daki birçok tarihi eseri, yerli ve yabancı turistlerin görmesine olanak sağlamaktadır (Arkitera.com, 2003) Rus turist gruplarının yoğun olarak tercih ettiği Kremlin Oteli sayesinde turistler hem Rus hem de Türk kültürünü tanımış olurlar. Yerli ve yabancı turistler, Kremlin Palace Oteli sayesinde Kremlin Sarayını tanıyarak Rus kültürünü tanımış olacaklardır. Ayrıca otel Antalya'da bulunduğu için Türk kültürünü de tanımış olacaklardır. Otelde konaklayan turistler Kremlin sarayın bir üyesiymiş gibi benliğini unutarak anı yaşamaya çalışırlar. Bu sayede turistler saray hayatı yaşamış olacaklardır.	 Kremlin Sarayı Oteli (http://www.pgshotel.com/oteller/kremlin-palace/)

Tablo 5.5: Dünyada tematik otel örnekleri

Açıklamalar	Resimler
Marques de Riscal Şarap Evi, İspanya’da şarap dünyası olarak tasarlanan bir projedir. Otelin iki farklı konsepti bulunmaktadır.İki farklı konseptten birisi şarapevinin şarap şişelerinden ilham alınarak tasarlanmıştır (Yılmaz, 2018). Otelin estetik açısından çekici olduğunu düşünmüyorum.Çünkü otelin iki farklı konsepti bir uyum içinde değildir.	 Marques de Riscal Şarap Evi (https://www.designboom.com/architecture/frank-gehry-city-of-wine-complex-marques-de-riscal-hotel/)
Topkapı Sarayı Otel Mimar Hasan Sökmen 1999’da Kundu Köyünde WOW Topkapı Palace Otelini inşa etmiştir.Otel, İstanbul’daki Topkapı Sarayı’ndan esinlenerek tasarlanmıştır.Ayrıca Topkapı Palace, Türkiye’de inşa edilmiş ilk temalı oteldir (Yılmaz, 2008). Topkapı Palace Otel, turistlere ülkenin tarihi eserleri ve kültürünü tanıtmış olur.Turistler tarihi bir esere benzeyen otelde tatillerini yaparak Osmanlı zamanında yaşıyormuş gibi eseri daha yakından tanırırlar.	 Topkapı Sarayı Otel (http://ranatur.com/accommodations/wow-topkapi-palace/)

5.6 Temalı Otellerin Turizmde Önemi ve Turiste Etkisi

Temalı Otellerin turizmdeki önemi büyüktür. Otellerde tema olduğu için diğer turistik tesislerinden farklı olacaktır. Böylece turistler temalı otelleri daha çok tercih edecek ve ülkenin ekonomisine büyük katkısı olacaktır. Turizm eyleminin temelinde insanları güncel kaygılardan arındırmak duygusu vardır. Temalı oteller, turistin sarayda padişah hayatı yaşaması, bir gemide ve ya uçakta konaklaması turistlere farklı bir tatil anlayışı kazandırmış olurlar. Örneğin Nuhun gemisi Oteli, turiste geçmişi hayal ederek yaşamasını sağlamak amacıyla Nuhun karaya vuran gemisini imajını yansıtılmaya çalışılmıştır. Bu nedenle mimarlar var olan kültür ve tarihi tanıtmak için otellerin tasarımında tema kullanılması turistleri cezbetmesi açısından önemlidir. Tarihi değerlerini de mekansal yaşatmayı amaçlamıştır. Temalı otellerde mekân, zaman kavramı yoktur. Mekânın ait olduğu zamanın bilinmesi önemli değildir. Turistin otelin ihtişamını ve farklılıklarını algılaması önemlidir. Temalı oteller görsel açıdan çekici oldukları için turistlerin ilgisini çekebilmiştir.

Turistler her zaman farklı arayışlar içerisindedir. Rutin otel anlayışından sıkılan turistler hayal dünyalarını tatmin edecek ve duygularına hitap edecek farklı mekan arayış içerisine gireceklerdir. Turistlerin bu ihtiyaçlarını karşılayan mekanlar temalı oteller olacaktır. Böylece turistler otelde konakladıkları sürece mekânda yaratılan taklit dekorlarla kimliğini unutarak anı yaşayacaklardır. Turistleri cezbetmek için turistlerin heyecan, ilginçlik ve haz gibi duygularına hitap etmek, otelleri eğlenceli ve heyecanlı hale getirmek gerekir.

BÖLÜM 6

KIBRIS ADASINDA TURİZM

6.1 Kıbrıs Adası

Şekil 6.2: Kıbrıs haritası (<https://turk-dunyasi.cokbilgi.com/kibris-kktc-haritasi/>)

Kıbrıs Adası Doğu Akdeniz havzasında yer almaktadır. Akdenizin Sicilya, Sardunya adalarından sonra gelen en büyük adasıdır. Koordinatları olarak 34-35 kuzey enlemleri ile 32-34 doğu boylamların içinde kalmaktadır. Tarih boyunca deniz yolları üzerinde önemini korumakta birçok medeniyetlere beşiklik etmiş kültürel öneme sahip bir adadır.

İklim olarak tipik akdeniz iklimine sahiptir. Kış ayları az yağışlı, yaz ayları kurak ve sıcak bir iklime sahip olmaktadır. Bu iklimsel koşullar onun Turizm için bulunmaz bir ülke yapmıştır. 1950’lerden sonra Avrupanın en aranan tatil bölgesi durumuna getirmiştir.

1960 yılında Türkiye, Yunanistan, İngiltere Krallığı tarafından siyasi garantörlüğünde iki toplumlu Kıbrıs Cumhuriyeti olarak bağımsız bir devlet olarak B.M’e girmiştir (İlseven, Hıdırer ve Tümer 2014).

6.2 Kıbrıs Adasında Turizm

Kıbrıs Adası tarih boyunca ilgi duyulan bir ada olarak seyahat edenlerin, yolcuların, ticaret yapanların uğrak yeri olmuştur. Milattan önce bakır madenlerinin işletimi ve ticareti Mısır ile ilgisi bilinmektedir. Tarihsel kaynaklar Mısır Kraliçesi Kleopatranın yazları Kıbrıs Adasına geldiğini göstermektedir. Yine Haçlı seferlerinde deniz yoluyla gelen Haçlıların konakladıkları yanında İngiliz kralı Aslan Yürekli Richard'ın bir süre kaldığı ve bu ada da evlendiği bilinmektedir. Osmanlıda sürgün yeri olan Ada, İngiliz yönetiminde zenginlerin tatil yapmakta tercih ettikleri konaklama tesislerinin bulunduğu bir ada ülkesidir (Emre, Y., 2015).

Günümüzde fiilen ayrılan iki toplumlu ve yönetimli siyasi durumu Kıbrıs Adasının turistik niteliğini bozmamaktadır. Her iki bölümde de turizm organizasyonlarına açık konaklama tesisleri bulunmakta ve yenileri inşa edilmektedir. Akdenizin en önemli tatil merkezlerinden biri Gazimağusa kentinde bulunan Maraş (Varosia-Varosha) bölgesidir. Bu bölge Adada turistik yatırımlar için planlanan ilk turizm bölgesidir. Kullanıma açık olduğu sürece dünya yıldızları (star) ve zenginlerinin tatil için tercih ettikleri tatil beldesi olmuştur (Emre, 2015).

Şekil 6.3:1974 yılında Maraş bölgesi (<https://fotogaleri.haberler.com/ic-acitan-45-fotografla-kibris-in-hayalet-sehri/>)

Maraş 13 Ağustos 1974 yılında ikinci Kıbrıs Barış Harekatı sonucunda (BM)'de tarafsız bölge olarak ilan edilmiş korunması T.C Silahlı Kuvvetleri'ne verilmiştir.Şehrin turizm yönünden yapılanması 1960 yıllarda başlanmıştır. Bu bölgedeki otellerde 10.000 yatak kapasitesi üzerindedir. Bu bölge tek başına özellikle 1973 yılında bütün Kıbrıs'ın Turizm sektöründeki gelir toplamının %53,7'sini sağlıyordu (Emre, 2015).

1974 Barış Harekatından sonra Ada fiilen ikiye bölünmüş, Rum tarafı Güneyde "Kıbrıs Cumhuriyeti" olarak siyasi durumunu korumuş, kuzey bölümünde " Kıbrıs Türk Cumhuriyeti" adı altında Türkler tarafından defakta bir devlet kurularak siyasi hayatına devam etmektedir (Emre, 2015).

6.3 KKTC’de Turizm ve Turistik tesisler

Kuzeyde kalan birçok tesis ve oteller Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilerek işletmeleri belirli süre ile işleticilere açılmıştır. Varolan ve çoğu parsel büyüklüğü içinde planlanan otellerin işletilmesine açılmıştır. Örneğin Dom Otel, Jasmine Court oteli gibi.Bilhassa 2000 yıllarından sonra Devlet Planlama Teşkilatı tarafından Turizmin stratejik planlaması ve teşviklerle desteklemektedir. Turistik tesisler nitelik ve nicelikle süratle artmaktadır (Karabulut, Y.).

6.3.1 KKTC turizminde durum

KKTCde istatistik değerlere baktığımızda, bilhassa 2001 yılı itibari ile değerlere yer verilecektir.Bu yıla kadar çeşitli nitelikte 107 konaklama tesisi ve 10507 yatak kapasitesi verilmektedir. Tesislerde doluluk oranı o ülke için çok önem taşımaktadır. Uluslararası olarak bu oran yıllık %65 -%70 in üzerinde olması rantabl olarak nitelendirilmektedir. KKTC turizmin bu oran 1996-2001de doluluk oranı %35 olarak görülmektedir.Buna karşılık aynı dönemde ihracat gelirlerinin %50'sini karşılamaktadır. Bu da milli hasıla katma değer olarak yansımaktadır.

Son yıllardaki turizm yatırımları ve siyasi ortamın istikrarlı olması nedeniyle doluluk oranı artmakta olduğu görülmektedir. Son yıl olan 2017 yılı istatistiklerine göre doluluk oranı %51.2 lik bir düzeye çıktığı görüyoruz (Turizm istatistikleri.2018). Yeni tesislerin yapımı çeşitli orgaizasyonların düzenlenmesi ve ulaşım da yapıların teşviklerin pozitif etkileri

görülmekte, önümüzdeki yıllarda rantabl kabul edilen %65 lerin yakalanacağı ümit edilmektedir (Karabulut, Y.).

6.3.3 KKTC’de turistik tesislerde durum ve örnekler

Tesislerdeki durumu şöyle verebiliriz. İstatistik değerlere bakıldığında nitelikleri 3, 4, 5 yıldızlı oteller olarak 20 bin yatak kapasitesi elli otel yer almaktadır. Bu otellerin dışında şehir içi oteller olarak parsel bazında projelendirilmiş oteller bulunmaktadır. Beş yüz yatak kapasitesi üstü olan turistik tesislerin önemlilerini aşağıda verilmektedir (Karabulut, Y.).

Denizle direkt irtibatı olan 500 yatak kapasitesi olan oteller:

Tablo 6.6: Girmede bulunan 5 yıldızlı oteller

Açıklamalar	Resimler
1982 yılında hizmete açılan Acapulco Otel, modern rasyonel bir mimari anlayışla tasarlanmıştır. Tesis 2010 yılında yenilenmiştir. Ayrıca Otel, mimari üslup bakımından Uluslararası niteliktedir yorumu yapılmaktadır (Besim ve Kiessel, 2010).	 Acapulco Otel (https://www.etstur.com/Acapulco-Resort-Convention-Spa?adultCount=2)

Tablo 6.6: (Devam)

Açıklamalar	Resimler
2013 yılında inşa edilen otel, rasyonel mimari anlayışla planlanmıştır. Ayrıca cephelerde neoklasik unsurlar kullanılmıştır yorumu yapılmaktadır (Besim ve Kiessel, 2010).	 Merit Royal Otel & Casino (https://www.etstur.com/Merit-Royal-Hotel-Casino?adultCount=2)
2007 yılında hizmete açılan otel, modern rasyonel bir mimariyi anlayışla tasarlanmıştır. Otel kitlesi manzara açısından biçimlendirilmiştir. Ayrıca Otel, postmodernizm üslubu ile tasarlanmıştır yorumu yapılmaktadır (Besim ve Kiessel, 2010).	 Malpas Otel (https://www.etstur.com/Malpas-Hotel?adultCount=2)

Tablo 6.6: (Devam)

Açıklamalar	Resimler
Otel, modern Rasyonel mimari anlayışla tasarlanmıştır. Ayrıca Otel, mimari üslub bakımından Figüratif klasizm niteliğindedir yorumu yapılmaktadır (Besim ve Kiessel, 2010).	 Rocks Otel (https://www.booking.com/hotel/cy/rocks-casino.tr.html)
2008 yılında hizmete açılan otel, modern ve Rasyonel bir anlayışla tasarlanmış ve cephelerde Osmanlı mimari öğeler kullanılmıştır. Ayrıca Otel, mimari üslub bakımından Figüratif klasizm niteliğinde yorumlanmaktadır (Besim ve Kiessel, 2010).	 Savoy Otel (https://www.etstur.com/The-Savoy-Ottoman-Palace-Hotel)

Tablo 6.6: (Devam)

Açıklamalar	Resimler
2013 yılında inşa edilen otel, modern rasyonel mimariyi yansıtmaktadır.	 Merit Park Otel-Casino (https://www.etstur.com/Merit-Park-Hotel-Casino)
2006 yılında yapılan otel, modern rasyonel mimariyi yansıtmaktadır.	 Vuni Palace Hotel (https://www.etstur.com/Vuni-Palace-Hotel-Casino)

Tablo 6.7: Lefkoşa’da bulunan 5 yıldızlı oteller

Açıklamalar	Resimler
29 Ekim 2008 yılında inşa edilen otel, modern rasyonel mimariyi yansıtmaktadır.Cephelerde gotik kemerler, bunun gibi sivri kemerlerle şekil verilmiştir. Ayrıca Otel, postmodernizm üslubu ile tasarlanmış yorumu yapılmaktadır (Besim ve Kiessel, 2010).	 Merit Lefkoşa Otel (https://www.booking.com/)
İnşaatına 1958 yılında başlanan ve 1963 yılından beri hizmet veren kent içi Oteldir. Rayonel bir tasarımda olup Hilton Otelleri anlayışından Loca balkonlar bulunmaktadır. Ayrıca Otel biçim olarak Uluslararası nitelikte yorumlanmaktadır (Besim ve Kiessel, 2010).	 Saray Otel (Radwan, 2018)

Tablo 6.7: (Devam)

Açıklamalar	Resimler
2000 yılında 80 odası ile hizmete giren City Royal Otel, 2015 yılında yenilenmiştir. Otel, modern rasyonel bir mimari anlayışla tasarlanmıştır.	 City Royal Otel (http://www.davraz.com/lefkosa_city_royal.html)
2009 yılında yapılan otel,modern rasyonel bir mimari anlayışla tasarlanmıştır. Ayrıca Otel, postmodernizm üslubu ile tasarlanmış yorumu yapılmaktadır. (Besim ve Kiessel, 2010).	 City Royal Otel'in yenilendikten sonraki durumu (Radwan,2018) Golden Tulip Otel(https://www.etstur.com/Golden-Tulip-Nicosia-Hotel)

Tablo 6.8: Gazimağusada bulunan 5 yıldızlı Oteller

Açıklamalar	Resimler
Salamis Bay Conti R. Otel, 1975 yılında hizmete girmiştir. Otelde modern rasyonel bir mimari anlayışının yanında tonozlu apartlarla yerel bir mimari anlayışı getirilmek istenmiştir. Otel, biçim olarak Uluslararası niteliktedir. Ayrıca Casino, postmodernizm üslubu ile tasarlanmış yorumu yapılmaktadır. (Besim ve Kiessel, 2010). Otel, modern rasyonel ve uluslararası mimari anlayışla projelendirilmiştir.	 Salamis Bay Conti R. Otel (http://turlarrehberi.com/Oteller/detay/SALAMIS-BAY-CONTI/201/) Arkın Palm Beach Otel (https://www.etstur.com/Arkin-Palm-Beach-Hotel)

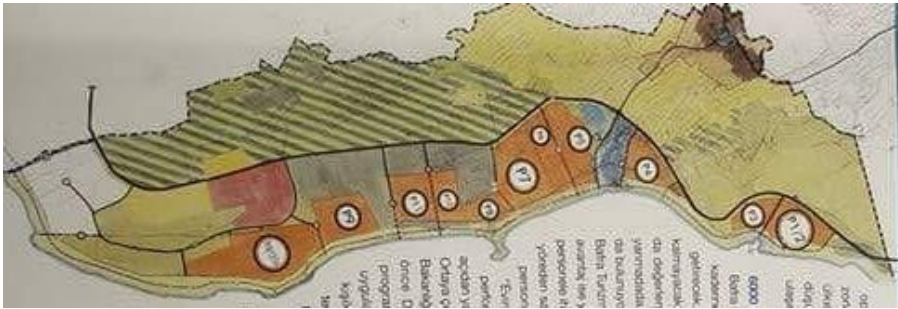
Bu oteller uluslararası nitelikte beş yıldızlı otel niteliğinde hizmet veren turistik tesislerdir.

BÖLÜM 7

KKTC'DE TEMALI TURİSTİK TESİSLER

Bu bölümde mimari yapının üç ögesi olan fonksiyon-teknoloji-form(biçim)’dan yalnızca formu (biçim) ele alacağız.KKTC’de bulunan temalı otellerin (Nuhun Gemisi Otel ve Kaya Artemis Otel) mimari formları incelenecek ve biçimsel açıdan kavramsal yorumuna yer verilecektir.

7.1 Bafra Turizm Bölgesi

Şekil 7.24: Bafra Turizm bölgesinin planı (Amrose, Harris , & Stone , 2010)

Bafra, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin Mağusa ilinin İskele ilçesine bağlı köydür.KKTC’de ilk olarak Turizm bölgesi planlaması, Bafra köyünün denize açıldığı coğrafi mekanda dokuz kilometre uzunluğundaki kumsala sahip olan Bafra Turizm Bölgesi planıdır. 1988de yürürlüğe konan projede on bir parsel bulunmakta ve yatak kapasitesi 16.000 olarak tesbit edilmiştir. İlk olarak bir parsel Tatil köyü olarak planlanan uygulama başarısızlığa uğradı. 2000 yılında plan revize edilerek bölge turizm yatırımlarına açıldı.Bölgede ilk yatırım olarak "Kaya Artemis Oteli " uygulamaya kondu. Bunu takiben Nuhun Gemisi Oteli inşa edildi.Adada uygulanan "Maraş Turizm Bölgesi" planlamasından daha kapsamlı ve güncel koşullara göre planlanan bölgede, yatırımcılar, tesislerinde yenilikçi mimari akımın etkisi ile Temalı otel olarak projelendirdiler. Temalı otel akımının örneği olarak inşa edilen bu iki oteli BİÇİM açısından örnek alarak yorumlamaya çalıştık (KTİMBY, 2016)

Aşağıda; Bafra’da bulunan temalı otellere ait bulgular ve değerlendirme tablolarına yer verilecektir.

7.1.1 Nuhun Gemisi Deluxe Otel

Tablo 7.9: Nuhun Gemisi Deluxe Otel-Bulgular ve Değerlendirme

Bulgular	Resimler	Resimler	Değerlendirmeler
Mimari proje: Aslı Velidedoğlu İnşaat alanı: 160.000 m² Otelin oda sayısı: 616 odası bulunmaktadır.	 Nuhun Gemisi Deluxe Otel	 Nuhun Gemisi Deluxe Otel(https://www.etstur.com/Nuhun-Gemisi-Deluxe-Hotel-Spa)	Temalı turistik tesislerde görsellik ön plandadır. İnsanlar bir mimari yapıya baktıklarında ilk önce binanın formu dikkat çekecektir. Nuhun Gemisi Otelinin gemi formda olması insanlar tarafından dikkat edilecek ilk özelliktir.
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde en büyük alana sahip oteldir. İnşaat kalitesi, mimari ve iç mimari detayları denizi, kumsalı, bahçesi ve başarılı konsepti KKTC'de'ki diğer turistik tesislerden farklı kılıyor. Otel, Nuhun gemisinin tasarımından ilham alınarak tasarlanmıştır. Yalnızca villa odalarında tema yoktur ve tümü denize bakmamaktadır.	 Nuhun Gemisi Deluxe Otel(https://www.etstur.com/Nuhun-Gemisi-Deluxe-Hotel-Spa)	 Otelin bahçeye çıkış yolu(https://www.etstur.com/Nuhun-Gemisi-Deluxe-Hotel-Spa)	Ana binanın tüm odaları denize bakmış olması; turistlere gemide konakladıklarını hissini verecektir. Bir otel gemi şeklinde tasarlanacaksa; turiste otelde konaklağı gemide tatilini yapıyormuş hissini vererek tasarlamak gerekir. Nuhun Gemisi Oteli'ne denizden bakıldığında binanın gemi formu daha iyi algılanacaktır.
Otelin giriş tarafında turistlerin buz konseptindeki beyaz bir dağ kütlesi karşılıyor. Bu karlı dağ kütlesinden eriyen buzullar binanın çevresindeki süs havuzlarını oluşturuyor. Tüm eriyen buzullar, otelin sahil tarafına geçişi sağlayan köprü bölümünde bir şelale oluşturuyor. Ayrıca resepsiyon/lobi bölümü, ana restoranı, kapalı havuz SPA tesisi özellikli cam cephe ile buz konsepti efektini vermek için inşa edildi.	 Villa Odası (https://www.etstur.com/Nuhun-Gemisi-Deluxe-Hotel-Spa)	 Nuhun Gemisi Deluxe Otel(https://www.etstur.com/Nuhun-Gemisi-Deluxe-Hotel-Spa)	Otelin peyzaj yönünü ele alındığında otelin formu öne çıkması için ağaçlandırma çok fazla bulunmamaktadır. Otelin arazi yönü ele alındığında arazisi çok geniş olduğu görülmektedir. Bu da otelin gemi formu her noktadan turistler tarafından iyi algılanacaktır.

7.1.2 Kaya Artemis Resort Otel

Tablo 7.10: Kaya Artemis Resort Otel

Bulgular	Resimler	Resimler	Resimler	Değerlendirmeler
Mimari proje: Hasan Erdem Ocağcı İnşaat alanı: Otel,230.000 m² Otel'de toplam oda sayısı: 739 oda (Vatan Gazetesi, 2016).	 Kaya Artemis Otel	 Kaya Artemis Otel (https://www.etstur.com/Kaya-Artemis-Resort-Casino)	 Artemistapınağı (https://ahmetustanindefteri.blogspot.com/2014/01/efes-artemis-tapinagi.html)	Binaya bakıldığında altı katlı bina hissi yerine kolonlar ve çatısı ile tesirli bir tapınak hissi yaratıyor. Detaya girmeyerek bütünün içerisinde kalıyor.
Otel,Artemis tapınağına benzetilerek inşa edilmiştir.	 Ana bina (https://www.etstur.com/Kaya-Artemis-Resort-Casino)	 Ana bina (https://www.etstur.com/Kaya-Artemis-Resort-Casino)	 Ana bina (https://www.etstur.com/Kaya-Artemis-Resort-Casino)	Otelin denizden görünümü, önünde düzenlenen alan ve denize giden yol ile anıtsal BİÇİMİ daha da öne çıkıyor. Ana binadan farklı olarak otel kapasitesini arttırmak için planlanan konaklama üniteleri anıtsal havayı bozmaktadır.
Artemis tapınağının temelleri millattan önce 7.yüzyıla kadar gitmektedir.Tanrıça Artemis için yapılmıştır.Tamamiyle mermerden oluşuyordu.Lidya karalı Croesus tarafından yaptırılan yapı, yunan mimar Chersiphron tarafından tasarlanmıştı.Artemis tapınağı M.Ö 21 temmuz 356'da isteyen Herastratus adlı bir yunanlı tarafından yakıldı (Çokbilgi.com, 2009).	 Ana bina(https://www.etstur.com/Kaya-Artemis-Resort-Casino)	 İlave edilen konaklama üniteleri(Radwan, 2018)	 Aqua Park (Radwan, 2018)	Aqua park, otele çok yakın bir yerde konumlandırılmış olması otelin deniz yönünden görüntüsünü bozmaktadır.Bu anıtsal alana aqua parkın yerleştirilmesi son derece başarısız olmakta ve anıtsal havayı bozmaktadır.

Nuhun Gemisi Oteli'nin değeriendirilmesi

Temalı turistik tesislerde görsellik ön plandadır. Bir sanat eseri olarak biçim görsel olarak daima heyecan yaratmıştır. Bir mekan tasarımında, görsel açıdan yaratılan memnuniyet duygusu, o mekanın kullanıcıları için her türlü psikolojik ve fizyolojik gereksinimlerin karşılanması anlamına gelecektir. Ana binanın tüm odaları denize bakmış olması; turistlere gemide konakladıklarını hissini verecektir. Bir otel gemi şeklinde tasarlanacaksa; turiste otelde konaklağı gemide tatilini yapıyormuş hissini vererek tasarlamak gerekir.Yalnızca villa odaların tümü denize bakmamakta ve villa odalarında temaları yoktur. İnsanlar binaya denizdeyken baktıklarında, otelin içerisinde olduklarında ve otele yakın bir mesafede olduklarında binanın gemi formunu farklı algılayacaklardır. İnsan denizdeyken (gemide seyahat ederken) binanın gemi formunu daha iyi algılayacaktır.

Otel,Nuhun gemisinin tasarımından ilham alınarak tasarlanmıştır.Oteli tasarlayan mimar,Nuhun gemisinin nasıl olduğunu bilemez. Herkesin hayalinde bir Nuhun gemisi vardır.Mimar, hayalindeki gemi ile oteli tasarlamıştır.Nuhun gemisini bir başkası farklı hayal ediyor olabilir. Nuhun gemisi otelinde konaklayan turistler, Nuhun kim olduğunu ve Nuhun gemisini merak edeceklerdir. Böylece Nuhun gemisi hikayesi hakkında bilgi almak isteyeceklerdir. Hz Nuh hakkında bilgi sahibi olan turistler müslümanların tarihini öğrenmiş olurlar. Böylece otel,turistlere sadece yeme-içme,eğlence ve konaklama ihtiyaçlarını karşılamakla yetinmeyip onlara müslamanların tarihi hakkında bilgi de vermiş olur. Temalı turistik tesislere yeme-içme ve eğlence ihtiyaçları karşılamının yanında onlara ülkenin kültür,tarih ve dinini turistlere tanıtır. Nuhun Gemisi Oteli sayesinde turistler, dinlenme ihtiyaçlarının yanında yeni kültürleri tanımış olurlar.

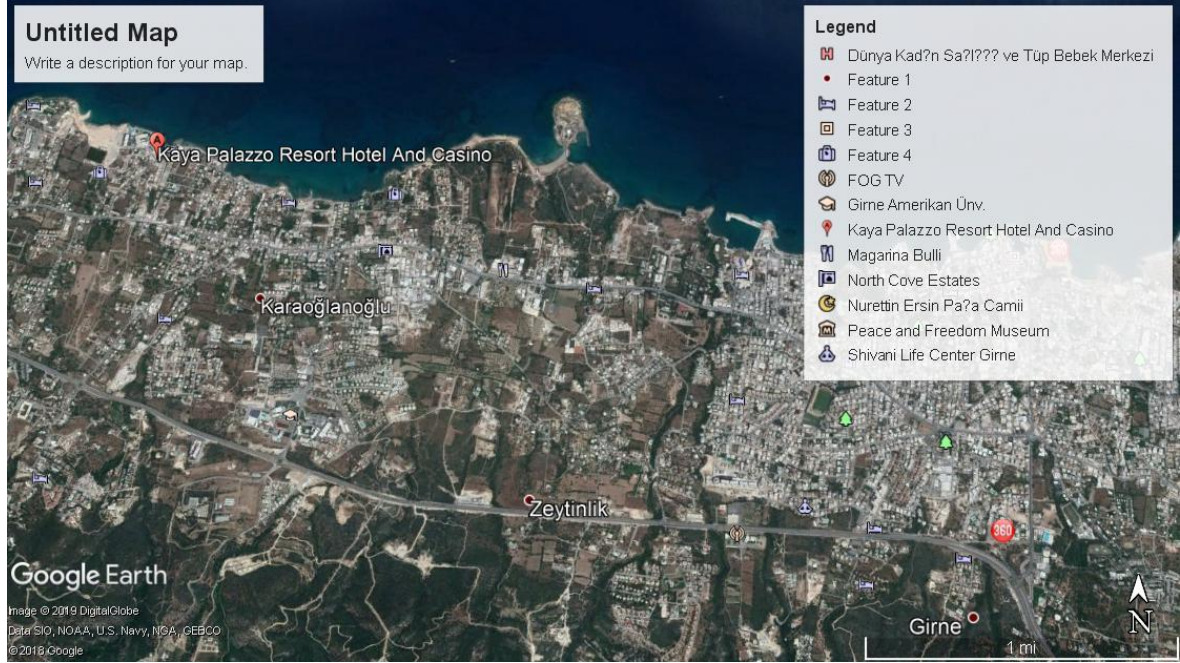
Otel insanların duygularına, düşüncelerine ve hislerine hitap etmelidir. Otel, turiste geçmiş hayal ederek yaşamasını sağlamak amacıyla Nuhun karaya vuran gemisini imajını yansıtılmaya çalışıldı. Nuhun Gemisi Oteli turistlerin duygu,düşünce ve hislerine hitap etmektedir. Otelde konaklayan turistler geminin bir üyesiymiş gibi benliğini unutarak anı yaşamaya çalışırlar. Turistler, otelde konakladıkları sürece mekânda yaratılan taklit dekorlarla kimliğini unutarak Nuhun zamanında yaşıyormuş gibi tatillerini yapacaklardır. Bu sayede turistler farklı bir tatil anlayışı kazanmış olurlar.

Kaya Artemis Resort Otel'i'nin değerlendirilmesi

Kaya Artemis Resort Otel,Artemis tapınağına benzetilerek inşa edilmiştir.Turistler otele baktıklarında ilk önce binanın formundan etkilenmeleri istenmiştir. Binanın formu turistler açısından çekici hale geldiğinde daha sonra otelin hizmet ve kalitesine bakacaklardır. Tarihte geçmiş bir binaya benzetilerek inşa edilen Kaya Artemis Otel, turistlere tarihi bir eseri tanıtmış olur. Bu sayede otel yeme-içme,eğlence ve konaklamanın yanında turistlere bir tarihi eseri tanıtmak ta hedeflenmiştir. Otel insanların duygularına, düşüncelerine ve hislerine hitap etmektedir. Kaya Artemis Otel'i turistlerin duygu,düşünce ve hislerine hitap etmektedir. Otelde yaratılan taklit dekorlarla, turistlere sanki de eski zamanda bir tapınağın içinde tatilini yapıyormuş hissini verecektir.

7.2 Girne’de temalı oteller

Girne KKTC’nin turizm şehridir. Girne’de yer alan temalı otel, Kaya Palazzo Resort Otelidir.

Şekil 7.25: Girne haritası

Aşağıda bu otele ait bulgular ve değerlendirme tablosuna yer verilecektir.

7.2.1 Kaya Palazzo Resort & Casino

Tablo 7.11: Kaya Palazzo Resort & Casino-Bulgular ve Değerlendirme

Bulgular	Resimler	Resimler	Değerlendirmeler
Otel, 65.000 m² alan üzerine kurulmuştur.Tesisin 261 odası bulunuyor (Hürriyet, 2018). Palazzo ityancada "saray" anlamına gelmektedir. Otel,Fransa’da bulunan Versailles sarayından ilham alınarak tasarlanmıştır.	 Kaya Palazzo Resort & Casino	 Kaya Palazzo Resort & Casino(http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/kibrista-saray-tatili-40921541)	Kaya Palazzo Otel,Versailles Sarayına benzetilerek inşa edilmiştir.Turistler otele baktıklarında ilk önce binanın formundan etkilenmeleri istenmiştir. Binanın formu turistler açısından çekici hale geldiğinde daha sonra otelin hizmet ve kalitesine bakacaklardır. Tarihte geçmiş bir saraya benzetilerek inşa edilen Otel, turistlere tarihi bir eseri tanıtmış olur. Bu sayede otel turistlere bir tarihi eseri tanıtmak ta hedeflenmiştir. Turistler, Versailles Saraydan ilham alınarak tasarlanan otel sayesinde saray hayatı yaşayarak farklı bir tatil anlayışı kazanırlar.
Versay Sarayı ya da Versailles Sarayı, tarihi bir Fransız <u>satosudur</u>. Saray, günümüzde müze olarak kullanılır (Altınay, 2015).	 Versailles Sarayı (https://tr.wikipedia.org/wiki/Versay_Saray%C4%B1)	 Kaya Palazzo Resort & Casino(http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/kibrista-saray-tatili-40921541)	Otelin peyzaj yönünü ele aldığında otelin formu öne çıkması için ağaçlandırma çok fazla bulunmamaktadır.

7.3 KKTC’de bulunan temalı otellerin karşılaştırılması

KKTC’de bulunan temalı otellerin mimari formları ayrı ayrı incelenerek yorumlandı. Bu üç otelin bir teması olduğu için KKTC’deki diğer tesislerden farklıdır. Turistler, tarihi eserden esinlenerek tasarlanan otellerin teması hakkında bilgi aldıklarında geçmişini düşünerek tatillerini yaparlar. Böylece diğer turistik tesislerden farklı bir tatil anlayışı kazanırlar. Kaya Artemis Otel ve Kaya Palazzo Resort & Casino geçmişte tasarlanan tarihi binalardan esinlenerek tasarlanmıştır. Böylece turistler yeme-içme eğlence ihtiyaçlarının yanında tarihi eserleri de tanıyarak tatillerini yaparlar. Nuhun Gemisi Oteli ise Nuhun gemisinin tasarımından ilham alınarak tasarlanan gemi formu oteldir. Nuhun Gemisi Oteli’ne denizden bakıldığında binanın gemi formu daha iyi algılanacaktır. Kaya Artemis Oteli’ne denizden bakıldığında ise otelin tapınak formu öne çıkmamaktadır. Nuhun Gemisi Oteli’nin arazisi Kaya Artemis Oteli’nden daha geniş olması otelin gemi formu her noktadan turistler tarafından daha iyi algılanacaktır. Üç otelde de temanın öne çok çıkması ve turistler tarafından daha iyi algılanması için çok fazla ağaçlandırma yapılmamıştır.

Turistler kendilerine cazip ve ilginç gelen mekanlarda tatil yapmayı tercih eder. Temalı otellerde turistlerin bu ihtiyaçlarını karşılayan mekanlar olacaktır. Böylece turistler temalı otelleri tercih edecek ve KKTC’de bulunan temalı oteller sayesinde ülkenin ekonomisine de katkı sağlayacaktır.

BÖLÜM 8

SONUÇ

Turistik tesis içerisinde yer alan otellerde mimari biçimin incelenmesi ve son uygulamaları tez konusu olarak seçildi. Konu genişlemesi ve derinlemesine araştırıldığında (boyutlu) turistik tesislerin Turizm olayı içindeki yerinin belirlenmesi gerekliliği ortaya çıktığı görüldü. Aynı zamanda Turizmin özünde seyahat düzenleme ve katılanlara hizmet sunma olayı olduğu belirlendi. 20 yy'da şekillenerek gelişen turizm olayı günümüzde makro ekonomik bir sektörün ismi olduğu kanıtlandı. Dünyada Turizm artık “turizm sektörü” olarak tanımlanmaktadır. Sektörün sistem açısından analizinin yapılarak turistik tesislerin yeri belirlendi. Turizmde konaklama tesisleri oteller kavramı ve tanımlamaların içinde yetersiz kaldığı tesbit edilerek daha kapsamlı olan “Turistik tesisler” tanımlaması yapılarak konaklamada yer alan, tüm fonksiyonel binalar toplamını (kompleksine) içine alan bu tanımlama kullanıldı.

Turizm ve Turist kavram ve tanımlama yapıldığında uluslararası hukuk kuralları içinde güvenliklerinin sağlandığı görülmektedir. Bu kurallar içinde sistemin bileşenleride (organları) yer almaktadır. Örneğin, Turistik tesislerin nitelik ve niceliklerini yönetmeliklerle belirlenip denetlenmektedir. Oteller kapsadıkları mekanlar ve verdiği hizmete göre sınıflandırılmaktadır. Turizmi sistem olarak inceleme alanına alarak analizi yapıldı ve otellerin Turistik tesisler içinde yer aldığı tesbit edilerek, mimari açıdan incelemesine yer verildi.

Turizm sektöründe Turistik tesisler, Turist için konaklama yatma, yeme, içme, spor, eğlence vb. aktivitelerin yapıldığı mekanların toplamıdır. Bu mekanların tasarım ve inşası mimarlık alanına girmektedir. Turistik tesis yatırımında alınan stratejik kararlarla, planlama ve programlamaya göre mimardan tesisin tasarımı ve uygulama projelerinin hazırlaması istenmektedir. Bu çalışma tamamen mimar veya mimar grubunun konuyu yorumu ve tasarımı sübjektif olmaktadır. Ancak bu yorumda, işverenin stratejik kararları, turizme bakış açısı ve beklentileri mimari tasarımı yönlendirmekte olduğu görüldü.

Biçimsel olarak incelediğimiz örneklerde, mimari tasarımlarına yön veren bir unsurunda üsluplar (stil) olduğu tesbit edildi. Üsluplar tarihleri sürecinde tüm sanatsal yapıtları ve hatta yaşamı etkilediği bilinmektedir. Bu etki otellerin mimari tasarımlarına da yansımaktadır. Bu yansıma otel kitlesinin biçiminde olmayıp cephe süsleri için kullanılmıştır. Mimari üsluplar (stil) tek veya karışık olarak aynı cephede kullanıldığı gibi, iç mekanlardada yansıtılmışlardır. Bu anlayış tüm bina tiplerine, örneğin büro binalarına, hastaneler, okulların biçimlerinde kullanılmıştır. Turizmin şekillenerek sektör olmaya yol aldığı süreçte bu dinamik olaya cevap verecek yenilikçi mekanlar ve kitleler için biçimin yetersiz olduğu kendinin göstermeye başlamıştır. Bu biçimsel yetersizliği, mimari kitlenin yapısal biçimlenmesinin çözeceği düşüncesinin sonucu, konsept ve tema felsefesine dayanan tasarımlara yer verilmiştir yorumunu yapılmıştır. Bu görüşlerin aşağıda Disneyland'ı örnek verebiliriz.

İkinci dünya savaşı sonrası 1950li yıllarda büyük bir hızla gelişen Turizm sektöründe turistik tesisler türленerek yapısal değişikliklerle yenilikçi (inivasyon) fikirlerle şekillenmeye yöneldi. Bu hareketlilik sonucu otellerde Temalı oteller-konsept (kavramsal) oteller tasarlanarak uygulandı. Önceleri yadırgandı, sanat eleştirmenlerince kopya eser olarak nitelendirildi. Konsept otel ilk uygulaması Amerikada Las Vagas Çölünde Walt Disney tarafından "Disneyland" ismi altında kurularak Turistik tesis tasarımıda Yapısal değişimn işareti verilmiş oldu.Bu örnekten sonra tasarımıda kavramsal sanat etken olmuştur diyebiliriz. Mimari tasarımıda bu yenilikçi yapısal değişim Turizmin doğasında olan dinamizm, turistin gezme, görme kültürünü zenginleştirme eyleminden kaynaklanmaktadır. Otel tasarımıda modern mimarinin ötesinde, kitle cephesinde çeşitli üslupların kullanılması yerine kütesinde yenilikçi değişim olarak konsept (kavramsal) ve temaların yer aldığı görülmektedir. Bu tasarım anlayışı Turizm yatırımcıların stratejisi, turistin yeni mekanlarda yaşama merakı, turizmin doğasında olan dinamizmin sonucudur diyebiliriz.

Tarihi boyunca gezginler ve işgallerle yaşamını sürdüren Kıbrıs adası'na yapılan seyahatler deniz yoluyla yapılagelmiştir. Uçağın keşfi ve yolcu uçaklarının kullanımı ile hava yolu ulaşımı Turizmi etkileyerek İngiliz yönetiminde "Maraş Turistik Bölgesi" turistik tesisleri ile dünya turizmine açılmıştır.İnşa edilen otel tasarımıda modern mimar anlayışı hakim olmuştur.

1974 yılında iki bölüme ve yönetime ayrılan adada Kıbrıslı Türkler kuzeyde, Kıbrıslı Rumlar güneyde yaşamaktadırlar. Defakto bir yapıya sahip olan KKTC’de Turizm sektörü büyük atılım göstermektedir. Adada parsel bazında kent oteli olarak inşa edilenlerin dışında 1987 yılında Bafra köyü sahilinde “Bafra Turizm Bölgesi” planlanarak resort otellerin inşasına açılmıştır. Bu bölgede yeni oteller için yapılan mimari tasarımlarda günümüzün mimari akımı olan Temalı otellere öncelik verilmiştir. Uluslararası otel zincirlerine bağlı olarak Artemis ve Nuhun gemisi otelleri inşa edilmiştir. Tarihsel süreçte Kıbrıs Adası deniz ticaret yolları üzerinde olması nedeniyle daima seyyah ve tüccarların uğrak yeri olmuştur. Bilhassa hristiyanlığın yayılması ve üçyüz yıllık Osmanlı yönetiminde konaklama tesisi sayılan manastırlar ve hanlar inşa edilmiştir. Ticari amaçlı ve turizme konaklama hizmeti veren bu tesislerle, dünya turizmine ayak uydurarak gelişen Turistik tesisler, son aşaması olan Temalı otellerinde uygulama alanı olmuştur.

KAYNAKÇA

- Altınay, S. (2015). Eylül 15, 2018 tarihinde Versay Sarayı ve Bahçeleri: <https://gezipgordum.com/versay-sarayi-ve-bahceleri/> adresinden alındı
- Amrose, G., Harris , P., & Stone , S. (2010). *Görsel mimarlık sözlüğü*. Literatür yayını 609.
- Arkitera.com. (2003). Aralık 15, 2017 tarihinde WOW Kremlin Palace, Antalya'da açıldı: <http://v3.arkitera.com/v1/haberler/2003/08/06/wow.htm> adresinden alındı
- Aytem, M. (2005). *Mimari Mekanda Renk, Form ve Doku Değişkenlerinin Algılanması*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Balta, S., & Altıntaş, V. (2012). *Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Besim, D., Kiessel, M., & Kiessel, A. (2010). *Postmodernist Hotel-Casino Complexes In North Cyprus*. Mağusa: Doğu Akdeniz Üniversitesi.
- Can, C. (2016). *Butik Oteller*. Nisan 8, 2018 tarihinde <https://prezi.com/h06d7h0ijgmk/a-modernreproduksiyon-> adresinden alındı
- Club Med- Wikipedia. (2018). Ağustos 17, 2018 tarihinde https://en.wikipedia.org/wiki/Club_Med adresinden alındı
- Çokbilgi.com. (2009). 15 Aralık tarihinde Artemis Tapınağı / Dünyanın Yedi Harikası: <https://www.cokbilgi.com/yazi/artemis-tapinagi-dunyanin-yedi-harikasi/> adresinden alındı
- Demirtaş, N. (2010). *Otel İşletmeciliği*. Ankara: Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Yayınları.
- Emre, Y. (2013). *Kıbrıs'ın Hayalet Şehri Kapalı Maraş'ın 34 Fotoğrafta Hikayesi*. Aralık 15, 2017 tarihinde <https://listelist.com/kibris-hayalet-sehir-kapali-maras-fotograflari/> adresinden alındı
- goktepe.net. (2009). Mart 8, 2018 tarihinde Turizm Nedir.Turist Kimdir.Ağırlama Endüstrisi nedemektir.: <http://www.goktepe.net/turizm-nedirturist-kimdiragirlama-endustrisi-nedemektir.html> adresinden alındı
- Hürriyet. (2018). Eylül 15, 2018 tarihinde Kıbrıs'ta 'saray' tatili: <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/kibrista-saray-tatili-40921541> adresinden alındı
- Hürriyet Gazetesi. (2004). Aralık 15, 2017 tarihinde Topkapı Sarayı ve Titanic'ten sonra şimdi de Concorde uçağı otel oluyor: <http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/topkapi-sarayi-ve-titanic-ten-sonra-simdi-de-concorde-ucagi-otel-oluyor-280461> adresinden alındı
- İlhan, M. (2014). *Turist kavramı*. Mayıs 6, 2018 tarihinde <http://turizmotlari.blogspot.com/2014/01/turist-kavrami.html> adresinden alındı
- İlseven, D., Hıdırer, G., & Tümer, A. (2014). *Kıbrıs Coğrafyası*. adresinden alındı

- Karabulut, Y. (tarih yok). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Turizm*. Nisan 8, 2018 tarihinde <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/26/1050/12683.pdf> adresinden alındı
- Kendirici, B., Sin, T., & Darbaz, İ. (2016). *2016 KKTC Ekonomi Durum Raporu*. Mart 8, 2018 tarihinde http://www.kei.gov.tr/media/1653/2016-edr-22022018_fontdocx.pdf adresinden alındı
- Kıbrıs Gazetesi*. (2018). (T. g.-K. Gazetesi, Prodüktör) Aralık 2, 2018 tarihinde Turizm gelirleri 850 milyon doları buldu : <https://www.kibrisgazetesi.com/haber/turizm-gelirleri-850-milyon-dolari-buldu/38899> adresinden alındı
- Kırmızı, A. (2015). *Turizmde sorunlar ve çözüm önerileri*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Kozak, A. (2007). *Genel Turizm Bilgisi*. Aralık 5, 2017 tarihinde <http://www.nevoku.com/genel-turizm-bilgisi--e-kitap--genel-turizm-> adresinden alındı
- Muhtaroglu, Ö. (2013). *Bafra Turizm Bölgesi süratle tamamlanmalıdır*. kasım 17, 2017 tarihinde <https://www.havadiskibris.com/bafra-turizm-bolgesi-surat> (Philip , 2015)le tamamlanmalıdır/ adresinden alındı
- OrangeSmile.com*. (2002). Temmuz 28, 2018 tarihinde Yunanistan'ın Asırlara Meydan Okuyan Tarihi Otelleri: <http://www.orangesmile.com/gezirehberi/yunanistan/tarihioteller.htm> adresinden alındı
- OrangeSmile.com*. (2002). Eylül 8, 2018 tarihinde Fransa Nerede Kalmalı - Lüks ve Gösterişli Grand-Oteller: <http://www.orangesmile.com/gezirehberi/fransa/luksoteller.htm> adresinden alındı
- Özen, S. (2008). Dünya turizminde tüketici tercihlerinde yaşanan değişimlerin konaklama işletmelerine yansımaları: Antalya'da temalı otel örnekleri. *Dünya turizminde tüketici tercihlerinde yaşanan değişimlerin konaklama işletmelerine yansımaları: Antalya'da temalı otel örnekleri* (s. 69-70). içinde Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.
- Özkan, A., & Uluer, U. (2007). *Turizm ve Turizm Yatırımları bitirme*. Mart 6, 2018 tarihinde <http://enm.blogcu.com/turizm-ve-turizm-yatirimlari-bitirme-tezi/2772514> adresinden alındı
- Philip , W. (2015). *Gerçekten bilmeniz gereken 50 Mimarlık Fikri*. Dominyo Yayınevi. Philip Wilknsn, (2015). (adresinden alındı
- Sanat Otelleri-MNG Turizm Blog*. (2014). Retrieved Temmuz 12, 2018, from <http://blog.mngturizm.com/sanat-otelleri/>
- Sunal, B. (2017). nisan 6, 2018 tarihinde makaleler.com: <https://www.makaleler.com/butik-otel-nedir> adresinden alındı
- Taut, B. (1938). *Mimarlık Bilgisi*. İstanbul: Güzel Sanatlar Akademisi.
- Turizm Ajansı*. (2018, ocak 15). ocak 3, 2019 tarihinde <https://www.turizmajansi.com/haber/dunya-turizmi-2017-yilinda-nasil-bir-performans-sergiledi-h21139>. adresinden alındı

- Turizm Hareketleri.* (2011). Mart 7, 2018 tarihinde http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Turizm%20Hareketleri.pdf adresinden alındı
- Turizm İstatistikleri.* (2018). Mayıs 8, 2018 tarihinde Turizm Planlama Dairesi: [http://www.turizmplanlama.gov.ct.tr/Portals/1075/Turizm%20%C4%B0statistikleri/2018%](http://www.turizmplanlama.gov.ct.tr/Portals/1075/Turizm%20%C4%B0statistikleri/2018%20) adresinden alındı
- TurizmdeBuSabah.* (2002). Retrieved Mart 8, 2018, from <http://www.turizmdebusabah.com/haberler/di-caprio-titanicin-acilisini-yapacak-6152.html>
- turizmhaber.* (2012). Mart 7, 2018 tarihinde Turizm ve turizm çeşitlendirmesi. adresinden alındı
- Uçar, F. (2016, Mayıs 19). *ULUSLARARASI STİL.* Ağustos 5, 2018 tarihinde <http://furkanucar.com.tr/uluslararasi-stil/> adresinden alındı
- Ünver, G. (2015, Ocak 5). *Temalı Oteller.* Kasım 18, 2017 tarihinde <https://prezi.com/nuc-af7o1eya/temali-oteller-1/> adresinden alındı
- Vatan Gazetesi.* (2016). Nisan 5, 2017 tarihinde Kıbrıs'ta tatil için hangi oteli seçmeliyim: <http://www.oncevatan.com.tr/tanitim-yazilari/kibrista-tatil-icin-hangi-oteli-secmeliyim-h91077.html> adresinden alındı
- Wilknsn, P. (2015). *Gerçekten bilmeniz gereken 50 Mimarlık Fikri.* İstanbul: Domingo Yayınevi.
- Yıldız, Z. (2011). *Turizm sektörünün gelişimi ve istihdam üzerinde etkisi.* Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi. Mart 6, 2018 tarihinde Turizm sektörünün gelişimi ve istihdam üzerinde etkisi.Süleyman Demirel Üniversitesi adresinden alındı
- Yılmaz, E. (2008). *Lara ve Kundu'nun Gerçeküstü Dünyası - Arkitera.* kasım 22, 2017 tarihinde <http://www.arkitera.com/haber/25056/lara-ve-kundu-nun-gercekustu-dunyasi> adresinden alındı
- YOLDASIN.* (2017). Eylül 5, 2018 tarihinde ROMA'DA RÖNESANS DÖNEMİNİ YAŞATAN BİR OTEL...: <http://www.yoldasin.com/romada-ronesans-donemini-yasatan-bir-otel/> adresinden alındı

turnitin

Logo

Assignments

Students

Grade Book

Libraries

Calendar

Discussion

Preferences

Kozan Uzunoglu

User Info

Messages (1 new)

Instructor

English

Community

Help

Logout

Now Viewing: HOME > YÜ MIMARLIK - LISANSÜSTÜ > SHAYMA RADWAN

About this page

This is your assignment inbox. To view a paper, select the paper's title. To view a Similarity Report, select the paper's Similarity Report icon in the similarity column. A ghosted icon indicates that the Similarity Report has not yet been generated.

Shayma Radwan

INBOX | NOW VIEWING: NEW PAPERS

Submit File

Online Grading Report | Edit assignment settings | Email non-submitters

	AUTHOR	TITLE	SIMILARITY	GRADE	RESPONSE	FILE	PAPER ID	DATE
☐	Shayma Radwan	Bölüm 1	2%	--	--		1061282360	03-Jan-2019
☐	Shayma Radwan	Bölüm 2	0%	--	--		1061282446	03-Jan-2019
☐	Shayma Radwan	Bölüm 3	11%	--	--		1061466488	04-Jan-2019
☐	Shayma Radwan	Bölüm 4	1%	--	--		1061282535	03-Jan-2019
☐	Shayma Radwan	Bölüm 5	7%	--	--		1061384085	03-Jan-2019
☐	Shayma Radwan	bölüm 6	1%	--	--		1061282671	03-Jan-2019
☐	Shayma Radwan	bölüm 7	4%	--	--		1061282770	03-Jan-2019
☐	Shayma Radwan	özet - abstract	0%	--	--		1061282833	03-Jan-2019
☐	Shayma Radwan	sonuç	0%	--	--		1061282828	03-Jan-2019
☐	Shayma Radwan	Tüm bölümler	5%	--	--		1061466771	04-Jan-2019

70

